

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Pedagogická fakulta
Ústav pedagogiky a sociálních studií

LENKA LUKEŠOVÁ

3. ročník – kombinované studium

Obor: Pedagogika – sociální práce

**Problematika genderu na Jesenicku v pracovních příležitostech
mužů a žen a jejich platového ohodnocení**

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Helena Sakrupská, Ph.D.

OLOMOUC 2010

Prohlašuji, že jsem závěrečnou bakalářskou práci vypracovala samostatně. Veškeré literární a ostatní prameny, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně a v systému studijní agendy Univerzity Palackého v Olomouci.

V Lipové Lázní . . . 2011

.....

Děkuji PhDr. Heleně Skarupské, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce, za její cenné rady, trpělivost, ochotu, vstřícný a vlídný přístup.

Dále bych chtěla poděkovat Univerzitě Palackého v Olomouci za poskytnuté vzdělání, kterého si velmi vážím.

OBSAH

ÚVOD	5
1 GENDER	7
1.1 Obecný přehled o genderu	8
1.2 Vývoj pohlavní role	9
1.2.1 Biologické pohlaví.....	10
1.3 Gender ve školství	12
1.3.1 Vzdělávání chlapců a dívek na základních školách.....	13
1.3.2 Vzdělávání chlapců a dívek na středních školách	13
1.3.3 Vzdělávání chlapců a dívek na vysokých školách.....	14
1.4 Problematika v současném školství	15
2 ANALÝZA POČTU MUŽŮ A ŽEN VEDENÝCH V EVIDENCI ÚŘADU PRÁCE JESENÍK	18
2.1 Celková charakteristika okresu Jeseník	18
2.1.1 Tabulkové znázornění UOZ v letech 2007, 2008 a 2009 ve vzdělanosti, věku a zdravotním stavu.	20
2.2 Srovnání ve vzdělání mužů a žen v letech 2007, 2008 a 2009	25
2.3 Věkové srovnání mužů a žen v letech 2007, 2008 a 2009.....	27
2.4 Srovnání zdravotního stavu mužů a žen na Jesenicku v letech 2007, 2008 a 2009	28
3 OTÁZKA ROVNÝCH PRACOVNÍCH PŘÍLEŽITOSTÍ MUŽŮ A ŽEN VE MĚSTECH A OBCÍCH	30
3.1 Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích	31
3.2 Sexuální obtěžování.....	32
4 MATEŘSKÁ- RODIČOVSKÁ DOVOLENÁ	34
4.1 Historické utváření evropské rodiny.....	35
4.2 Ženy na mateřské rodičovské dovolené.....	36
4.3 Ekonomická a sociální situace rodiny v době mateřské rodičovské dovolené	38
5 VÝZKUM	41
ZÁVĚR	59
POUŽITÁ LITERATURA	60
SEZNAM PŘÍLOH	62
ANOTACE	67

Úvod

Ve své bakalářské práci se zaměřuji na problematiku získání pracovních příležitostí mužů a žen na Jesenicku a jejich následného finančního ohodnocení. Konkrétně pak v obci Lipová lázně. **Cílem** mé práce je zjistit skutečný názor obyvatel na současnou situaci a tyto údaje poskytnout k nahlédnutí, nebo případnému využití orgánům obce.

V teoretické části se v první kapitole věnuji tématice genderu. Mé zamyšlení patří věčné otázce, která se prolíná historií lidstva a to rovnocenného postavení mužů a žen ve společnosti. Zmiňuji zde široké historické období počínající pravěkem a obdobím matriarchátu uctívajícím ženu. Dále navazuji na období starého Egypta a dostávám se k období nástupu křesťanství a s ním spojeného patriarchátu. Poslední část je věnována situaci v současné společnosti. V první podkapitole vysvětluji rozdíl mezi pohlavím, které je dané biologicky a generovými stereotypy, které nám přisuzuje společnost. Druhá podkapitola je určitým zamyšlením nad přisuzováním pohlavních rolí, které jsou po stránce biologické, materiální i psychické někdy až vsugerovávány malým dětem od útlého věku. Další oblastí na kterou se zaměřuji je biologie pohlaví, popisující jeho vznik od spárování chromozomů až po některé handicap a vady, které se v závislosti na biologické pohlaví připisují dívkám, nebo chlapcům. V této části nemohu opomenout období puberty, které je velmi důležité. V oblasti genderu se také věnuji otázce školství z pohledu pedagogů i žáků. V následujících třech podkapitolách se zamýšlím nad vzděláváním chlapců a dívek na základních, středních i vysokých školách, jejich výkonům ve vzdělání a následnému využití dosažených znalostí v praxi. V závěru se zmiňuji o současných problémech ve školství. Poukazuji zde především na rozdíly ve finančním ohodnocení mužů a žen, nebo chybějícím mužským prvku v procesech vzdělání. Zmiňuji se také o semináři Gender ve škole, který podporuje MŠMT a otevřená společnost, o.p.s. Cíl tohoto semináře uvádím v podkapitole 1.4. Druhá kapitola je analýzou počtu mužů a žen vedených v evidenci Úřadu práce v Jeseníku. V úvodu se zaměřuji na popis Jesenicka. Jsou to geografické informace, zeměpisné, turistické i kulturní. Z materiálu, které mi poskytl Úřad práce v Jeseníku provádím praktické srovnání tří faktorů uchazečů o zaměstnání v otázce vzdělanosti, věkové struktury

a zdravotního stavu mužů a žen v letech 2007, 2008 a 2009. Výsledné rozdíly následně komentuji v podkapitole 2.2, 2.3 a 2.4. Třetí kapitola je zaměřena na rovné postavení mužů a žen. Úvod věnuji několika myšlenkám, které poukazují na tuto problematiku již ve svém vzniku v období Velké francouzské revoluce. Paradoxně o této situaci hovoří o 222 let později plány OSN na rok 2011. V podkapitole 3.1 představuji Evropskou chartu pro rovnost mužů a žen a její činnost nejen na mezinárodní úrovni, ale i v České republice. Dále navazuji na problematiku sexuálního obtěžování. Ve čtvrté kapitole se zaměřuji na tematiku mateřské rodičovské dovolené. V úvodu se věnuji historickému utváření rodiny a posléze samotnému rozhodnutí volbě mezi kariérou a dítětem a následné problematice spojení rodinného života a pracovního. Tato otázka se nepopíratelně slučuje s dalším problémem a to je ekonomická situace, která staví rodinu do mnohdy nepříznivých podmínek.

Poslední kapitolou je výzkum, který byl zaměřen na obyvatele v obci Lipová Lázně. Dotazníkovou metodou se snažím zjistit skutečný názor na možnosti získání zaměstnání na Jesenicku a následného finančního ohodnocení. Každá otázka je graficky znázorněna pro lepší orientaci ve výsledcích.

Závěr mé práce je vyhodnocení dotazníku a kladného potvrzení všech tří hypotéz, které jsem si na počátku výzkumu určila.

1 GENDER

Otázka postavení mužů a žen ve společnosti je stará zřejmě tak, jako lidstvo samo. Kdo z nás by někdy nepřemýšlel o tom, jaké by to bylo, kdybychom žili alespoň na malý okamžik život druhého pohlaví. Byl by to život lepší, nebo horší? Co by nám přinesl? Jaké role má ve svém bytí splnit žena a jaké muž? Je harmonický vztah dvou osob opačného pohlaví jen vysněná fikce, nebo paradigma, které se musí každý z nás naučit?

V této problematice by se vynořily desítky i stovky otázek. Lidskou mysl zřejmě nejvíce zaujaly v historii i současnosti otázky týkající se role ženy, její úlohy ve společnosti, povinnosti a v neposlední řadě také určité mystické postavení její ženskosti.

Měla by být žena pečovatelkou o rodinný krb, dobrá matka, poslušná dcera a vše chápající partnerka, nebo reprezentativní, pracující a ctižádostivá bytost mající vysoký společenský status? Vodáková (2003) uvádí, že pohled na ženu samotnou se během historie měnil. Vzpomeňme na dobu pravěku a Venuši. Matriarchát uctívající ženu – matku a také její úlohu darovat život a přivádět na svět další a další potomky pro zachování rodu. Ve starověkém Egyptě to byla bohyně Renenutet taktéž symbolizující plodnost a ochranu nad životy dětí. U starověkých civilizací můžeme nalézt jednu výjimku, která pokládá na misky vah funkci muže i ženy v otázce plození na stejnou a plnohodnotnou úroveň. Hovoří o ženě Nut zastupující nebe a muži jménem Geb znázorňující zemi. Země stejně jako žena plodí v případě, že je zavlažena nebeským deštěm znázorňujícím mužské semeno. Tento okamžik je velmi důležitý. V Egyptě neprší. Vlaha přichází z Nilu a nebe plodí hvězdy, proto jsou pohlaví obrácena. Obrat však přichází v době křesťanství, kdy je žena znázorněna jako nádoba, ve které roste život, díky muži, který ho do ní zasel. Není to však jen období křesťanství, které nepřeje ženě. I v Antice se setkáváme s vražděním novorozeňat ženského pohlaví. „*Aristotelovi úvahy o tom, že ženský plod vzniká jaksi omylem, díky nepříznivým povětrnostním vlivům v době početí -, mají pravděpodobně (alespoň podle většiny badatelů) svůj počátek ve zvětšení hospodářského významu muže, zejména pak s vynálezem a rozvojem orby.*“ (Vodáková, 2000, str.37). Můžeme říci, že období matriarchátu upadlo na mnohá staletí do zapomnění stejně

tak, jako bylo ukončeno období pravěku. Ani křesťanství příliš nepřálo ženám. Snad to byl již prvopočáteční příběh, kdy žena byla vytvořena z Adamova žebra a tím mu byla jaksi podřízena už v době než měla vzniknout. I každý ateista zná příběh Evy, která podává Adamovi jablko ze stromu poznání a za svůj hřích sklídí trest. „*Velice rozmnožím tvé trápení i bolesti těhotenství, syny budeš rodit v utrpení, budeš dychtit po svém muži, ale on nad tebou bude vládnout.*“ (GE 3,16). „*Tak je v Bibli teologicky vyargumentována role ženy jako muži poddané a mužským cílům podřízené rodičky.*“ (Mencl, 2003, str.45). Křesťanství lze tedy do jisté míry chápat i jako nastolení patriarchy a velkou změnu v postavení ženy ve společnosti. (Vodáková, 2000, str.45) Wollstonecraftová prohlásila: „*Věřím v přirozenou nadřazenost muže tak pevně, jako věřím v existenci Boha.*“ Mary Wollstonecraftová však upozornila na to, že podřazenost ženy je důsledkem (a ne příčinou) postavení ženy ve společnosti a že přestanou-li lidé v tuto podřazenost věřit a jednat podle ní, přestanou být ženy podřazenými. „*Dejte ženě práva muže a ona tím získá i všechny jeho přednosti.*“ (Oakleyová, 2000, str.17).

Jak uvádí Maříková (2003), změnu chování v otázkách genderu můžeme očekávat od nové generace mužů a žen. Nejvýznamnější změnu pak předpokládá u vrstev vysokoškolsky vzdělaných lidí. Na základě výzkumů docházíme ke zjištění, že mladé vysokoškolačky již netouží po manželství a rodině, tak jak tomu bylo v předcházejících letech, ale naopak se chtějí uplatnit ve společenské sféře. Muži dostávají příležitost k seberealizaci a otevřeně by přijali role pečujících otců a chápajících partnerů. (Maříková, 2003, str. 111)

1.1 Obecný přehled o genderu

Není pochyb, že mezi mužem a ženou jsou mimo jiné znatelné anatomické rozdíly. Tak jak uvádí Renzetti (2003), právě tyto znaky evokují představu o určité skupině vlastností a vzorců chování i za předpokladu, že daného člověka jsme nikdy neviděli. „*Jinými slovy, lidské **pohlaví** jako biologická danost (bytí mužem či ženou) tu slouží jako základ, na němž lidé konstruují společenskou kategorii zvanou **gender** (maskulinitu či feminitu)*“.(Renzetti, 2003, st.20)

Je paradoxem, že právě přiřazené role, díky pohlaví bývají jedny z nejomylnějších v definici lidského charakteru, chování a celkového lidského počinání. V tomto případě hovoříme o tzv. genderovém stereotypu. „**Genderové stereotypy** jsou tedy zjednodušující popisy toho, jak má vypadat „maskulinní muž“ či „femininní žena“. O takových stereotypech lidé obvykle uvažují bipolárně, tedy tak, že normální muž nesnese žádné rysy ženskosti a naopak.“ (Deaux a Kite, 1987), (Renzetti, 2003, str.20).

Musíme si uvědomit, že nejen rozdíly anatomické ovlivňují společnost v otázkách generových stereotypů, ale také z velké míry i otázky sociálního postavení. Renzetti (2003) uvádí, že i když ženy vstoupily v průběhu dvaceti let v obrovském počtu do zaměstnání a to ve všech zemích světa, stále je jejich mzda výrazně nižší, než mzda mužů. To je tedy jednoznačným výsledkem toho, že současná společnost je pod značným vlivem patriarchálního uspořádání.(Renzetti, 2003, str.22)

1.2 Vývoj pohlavní role

Karsten (2006) tvrdí, že role každého pohlaví je soubor jakýchsi směrnic, podle kterých dostávají děti od společnosti návod k tomu, jak se správně chovat dle přisouzeného pohlaví a jak konkrétně uvádí „*Děti se učí chovat podle přisouzeného pohlaví především tím, že se s nimi rozdílně zachází a jsou různým způsobem utvrzovány(chlapec tehdy, když se chová,„jako správný muž“, zatím co dívka tehdy, když se chová tak „jak se na děvče sluší“)*“.(Karsten, 2006, str.63)

V utváření pohlavní role hraje důležitou úlohu mnoho faktorů. Jsou to materiální prvky, jako například hračky, které jsou určeny dívkám, nebo chlapcům, typické dívčí a chlapecké pokoje, nebo vyobrazení charakteristických činností maminek a tatínků v učebnicích pro děti. Dále se pak jedná o jiný přístup ve výchově dcer a synů, nebo o počet žen, které ovlivňují život dítěte v jeho prvních pár letech. Do pohlavní role se dostávají již novorozeňata v porodnicích. Pro chlapečky jsou určeny modré oblečky a pokrývky, pro holčičky růžové. Dívky jsou často vychovávány větami „to se na holčičku přeci nesluší“, nebo „ty jsi ale hezká a hodná

holčička“. Od chlapců je očekáváno průbojné, až agresivní chování. Za slzy jsou trestáni, popřípadě zesměšněni slovy „Jsi snad holka, že brečíš?“ Naopak agresivní až konfliktní jednání je u chlapců schvalováno slovy „ten se ve světě neztratí.“ Karsten (2006) hovoří o problematice týkající se výchovy dětí v prvních deseti letech. Působí na ně v drtivé většině ženy. Jsou to učitelky v mateřských školách, vychovatelky, učitelky na základních školách a v neposlední řadě matky, trávící většinu času u svých dětí. V případě, že by se muži podíleli více na výchově, měli by to chlapci v mnohém lehčí.(Karsten, 2006, str. 76)

„Viděli by, že i muži mají své slabiny, že i muži mohou být ústupní a povolní a že naopak i ženy mají sílu a moc, aby se dokázaly prosadit. Snáze by též dokázali ve vlastním prožívání a chování připouštět různé odstíny a byli by schopnější vytvářet svou mužskou pohlavní identitu podle skutečnosti, ne podle pouhých fikcí.“(Karsten, 2006, str.76)

1.2.1 Biologické pohlaví

O biologickém pohlaví rozhoduje vždy genetická informace. Jak uvádí Karsten (2006), dojde-li ke spárování chromozomů X, vznikne dítě ženského pohlaví. Při spárování chromozomů X a Y to bude chlapec. „*Antropologové se domnívají, že tato diference znamená vyšší stupeň složitosti, a tedy neobvyklosti (a tudíž možná i porušitelnosti!) organismů mužského pohlaví (samčích) v porovnání s organismy pohlaví ženského (samičí).*“ (Karsten, 2006, str. 11)

K hypotéze Hartmuta Karstena o možnosti vyšší porušitelnosti organismů mužského pohlaví se osobně velmi přikláním. Pracuji ve školství a denně se jako jazykář setkávám s velkým počtem žáků, pro které je vypracován individuální vzdělávací plán. Integrovaní žáci trpí dyslexií, dysgrafií, dysortografií a téměř ve všech případech se přidává ještě hyperaktivita. Studenti, kteří mají výše jmenované potíže jsou ve 100% chlapci. V odborných literaturách s tematikou poruch učení se uvádí, že přesná příčina vzniku těchto potíží není stále oficiálně známa. Vědci se však přiklání, podobně jako Karsten k možnosti, že chlapci jsou citlivější a náchylnější k výše jmenovaným poruchám, které mohou vznikat z těžkého, nebo jakkoliv komplikovaného porodu rodičky, ale i ze stresové situace, kterou může matka prožít během devátého měsíce těhotenství. Sama Oakleyová tvrdí, že „*Rozdíly*

v chování příslušníků obou pohlaví také souvisejí s fyzickými podmínkami jejich narození, a to až do té míry, že u mužů pozorujeme větší množství poruch chování poukazující k lehkým mozkovým dysfunkcím (LMD), způsobeným drobným poškozením mozku. (Rovněž u nás stále užíváme označení hypotetické příčiny poruch chování a učení LMD, dnes opouštěné ve prospěch na popis projevů chování zaměřeného označení syndrom poruch pozornosti, případně spojený s hyperaktivitou – ADD/ADHD – pozn.red.) (Oakleyová, 2000, str.40)

Ve školách, které jsou zaměřeny na speciální výuku převážně převyšují chlapci nad dívkami. Specialisté se přiklánějí k názoru, že chlapci se na rozdíl od děvčat rodí s vrozeným mentálním handicapem. Lékaři však tyto poznatky zpochybňují, dokonce tvrdí, že případy poruch učení jsou mezi obě pohlaví rozloženy rovnoměrně. Podle Americké asociace univerzitních pracovníků (AAUW, 1992) existuje sklon připisovat častěji chlapcům různé poruchy v učení, ačkoliv dosahují lepších výsledků v inteligenčních testech. Vedou k tomu chybné úsudky, které jsou založeny na častějším pozorování problémového chování u chlapců, než u děvčat, která jsou obvykle klidnější. (Renzetti, 2003, str.133)

Odborníci v lékařství i genetice potvrdili, že do sedmého týdne je každý zárodek neutrálního pohlaví. Posléze se začne vyvíjet v pohlaví ženské, nebo mužské. Otázka je „co“ způsobí orientaci na pohlaví? Odpovědi jsou hormony. Jak uvádí Oakleyová (2000) hormony jsou produkty žláz s vnitřní sekrecí a jejich množství i skladba, které vylučují muži a ženy jsou zhruba stejné. „*Metody měření množství hormonů u jednotlivců jsou složité, protože tělo má schopnost vyrábět mužské hormony z ženských a naopak.*“ (Oakleyová, 2000, str. 27)

Hormony se tedy podílejí na určení pohlaví a vzhled jedince je pak otázkou devítiměsíčního vývoje a genetickou výbavou, kterou každý člověk získává od rodičů. Je velmi důležité, aby množství estrogenu a progesteronu bylo u všech jedinců vyrovnané. V případě, že se tak nestane může docházet k různým poruchám nejen fyzického rázu, ale i psychického. „*Základní funkcí pohlavních hormonů je u mužů i u žen zajistit, aby se tělo vyvinulo v souladu s chromozomálně určeným pohlavím a stalo se tak schopné reprodukce.*“ (Oakleyová, 2000, str.28)

Jak dále uvádí Oakleyová (2000), organismus produkuje malé množství hormonů v těle dívek i chlapců přibližně do deseti let. S nástupem puberty se však

produkce pohlavních hormonů zvyšuje a vrcholu dosahuje mezi 20 a 40 rokem. Po pubertě se v ženském těle množství estrogenu snižuje. Tyto změny jsou v souvislosti s menstruací, nebo těhotenstvím. V průběhu menopauzy klesne množství estrogenu na minimum. Po šedesátém roce klesne u obou pohlaví produkce pohlavních hormonů na minimum a dostávají se tak do neutrálního stavu.(Oakleyová, 2000, str.30)

1.3 Gender ve školství

Slovo škola bylo odvozeno od starořeckého slova, které neslo označení pro volný čas, typický v té době pouze pro nejbohatší vrstvy v tehdejší společnosti. Průměrný člověk čerpal zkušenosti od svých rodičů, příbuzných, spolupracovníků a specializovaných řemeslníků, proto nemusel ovládat gramotnost. Formální vzdělání, které se časem dostalo ve společnosti do popředí, nemělo svého času systematickou podobu a ruku v ruce s volebním právem stále náleželo pouze privilegované hrstce obyvatel, to znamená majetným bílým mužům. Stále si musíme uvědomovat, že ženy neměly formální přístup ke vzdělání a pokud ano, tak se dělo pouze v domácím prostředí a omezené formě.(Renzetti, 2003, str.125)

V 19. století s postupující industrializací ve Spojených státech získává schopnost číst, psát a počítat na svém významu. V roce 1830 byly ve státě Massachusetts otevřeny bezplatné státní školy a pro všechny chlapce a dívky. Nutno však podotknout, že stále jen pro bělošské děti. Vzhledem k tomu, že narůstá počet základních škol, začínají se uplatňovat především ženy v profesním životě. Muži se na tuto práci dívali v první polovině 19. století jako na zdroj vedlejšího příjmu. Ženám byly vypláceny o 40% nižší mzdy a ony se tak staly nižší a díky předpokladu „mateřského instinktu“ kvalitnější pracovní silou.(Renzetti, 2003, str.126)

1.3.1 Vzdělávání chlapců a dívek na základních školách

Mnoho pedagogů uvádí, že v přístupu k žákům a žákyním jsou rovnocenní. Výzkumy však uvádějí dvě rozlišnosti v jejich chování a to frekvenci a obsah. V otázkách frekvence jsou to právě chlapci, kteří komunikují častěji a intenzivněji s učiteli. Důvody mohou být například větší nároky chlapců na výuku. Dále pak je to větší důslednost učitelů na opravování chyb v jejich pracích a samostatné vedení k jejich vyhledávání. Další zjištění pak vedou také k poznatkům, že učitelé mají větší sklony odpovídat hochům přesněji než dívkám a také je více a intenzivněji chválit (AAUW,1992).(Renzetti, 2003, str.132,133).

1.3.2 Vzdělávání chlapců a dívek na středních školách

Hovoříme – li o období, kde se žáci vzdělávají na střední škole, nelze pominout, že se jedná o jednu z jejich zlomových životních fází, tedy o adolescenci, která patří mezi velmi komplikované a zátěžové období, nejen pro člověka samotného, ale také i pro jeho okolí.

Podle mnoha psychologů můžeme říci, že chlapci se v tomto období hodně orientují na okolní svět, připadají si být silní, mají zvýšenou potřebu pohybu, touží po dobrodružství a vnímají velmi intenzivně vše, co se kolem nich děje. Díky velkému množství energie, kterou nedokáží příliš ovládat, dochází často až k agresivním výpadům. Dívky mají v tomto období také vyšší stupeň aktivity, jako je například přílišné mluvení a hlučnější chování, které je také propojeno chutí poznávat a zkoumat okolní svět. Přílišná aktivita je však u dívek brzděna tradiční výchovou k pohlavním rolím.(Karsten, 2006, str.85)

Pro dospívající chlapce je otázkou prestiže především výborný výkon ve sportu, ale také úspěchy ve fyzickém, či verbálním souboji, ovládání smyslu pro humor a v neposlední řadě také schopnost vzepření se společenskému chování.(Renzetti, 2003, str.140)

Dívky nedosahují prestiže a popularity v období dospívání ani fyzickou, ani sportovní kondicí, jak tomu bylo u chlapců, ale je to tělesná přitažlivost díky které na sebe upozorňují. Činí tak za pomoci líčení a oblékání.(Renzetti, 2003, str.140)

Musíme si uvědomit, že období adolescence je důležité i pro určení směru v budoucí kariérové orientaci u obou pohlaví. Všeobecně můžeme říci, že v průběhu

školní docházky a u zkoušek jsou lepší dívky. Tyto výsledky můžeme připsat větším jazykovým schopnostem, které úzce souvisí s pamětí. Přesto se objevuje propastný rozdíl, mezi naměřenou hodnotou IQ a školními výsledky jednotlivých dívek. U chlapců se podobně projevuje rozdíl mezi talentem a konkrétními dosaženými výsledky. Průzkumy dokázaly, že naměřená hodnota IQ u žen téměř nesouvisí s jejich pracovní úspěšností. Dvě třetiny žen, které měly IQ nad 170 zastávaly paradoxně postavení žen v domácnosti, nebo pracovaly jako úřednice. Relativní neprospěch začíná u dívek v období puberty, kdy dochází u jednotlivých pohlaví k podněcování rolí, které se od nich v dospělosti očekává. „*Tato skutečnost spolu se sebevědomým vystupováním chlapců ve vztahu k dívkám vyvolává u dívek obavu, že budou –li nadále dosahovat dobrých pracovních výsledků, bude to na úkor jejich feminity, tj. jejich popularity u chlapců*“ (Oakleyová, 2000, str. 70). Tato hypotéza není pouhou spekulací, ale opírá se o empirické výsledky z průzkumu Joyce Josephové, která se dotázala 600 dospívajících dívek na jejich vizi o budoucí práci a manželství. Výsledek ukazuje, že všechny dívky přijaly své tradiční budoucí role. Žádná z nich neměla pracovní ambice a přijaly život v manželství a vedení domácnosti. (Oakleyová, 2000, str. 70)

Podobných výsledků ve svém průzkumu docílila Martina Honer (1972). „*Honer nabídla hypotézu, že ženy – snad podvědomě – nepodávají maximální výkon, protože se bojí důsledků, jež by pro ně úspěch v soutěžních situacích mohl mít; řečeno konkrétněji, bojí se, že budou působit málo žensky a budou proto společnosti zavrhovány.*“ (Renzetti, 2003, str. 142)

1.3.3 Vzdělávání chlapců a dívek na vysokých školách

Výzkumu poukazují nato, že muži a ženy se zaměřují na odlišné studijní obory. Muži více usilují o inženýrské tituly v oborech počítačové vědy, filosofie, architektury, náboženství a přírodních věd (chemie, fyzika, geologie, astronomie). Ženy preferují studium se zaměřením na zdravotnictví, knihovnictví, školství, psychologii, sociální práce aj. „*Muži tvoří nad 88% čerstvých absolventů doktorského studia fyziky, u zdravotnické péče naopak tento podíl klesá na 7%. Ženy zase získávají téměř 75% doktorských diplomů v oboru vedení domácnosti, ale je 11% v inženýrských oborech.*“ (Renzetti, 2003, str. 150). Tento nepoměr se objevuje

také v postgraduálním studiu a navíc se zdatně prohlubuje. Na bakalářské a magisterské úrovni studia tvoří ženy mírnější nadpoloviční část studentů. U doktorského studia je to již menší třetina. V této problematice si klademe stále častěji dvě otázky. Proč přetrvává pohlavní segregace v některých oborech? Proč ženy výrazně zaostávají ve vzdělání za muži? K první otázce můžeme říci, že se nejedná o diskriminaci mužů, ale spíše o jejich neochotu pracovat v oborech, které nemají tak vysokou prestiž a tudíž mají i nižší platové ohodnocení. Je důležité poukázat na to, že pracovní činnosti, které jsou připisovány více ženám jsou ve společnosti systematicky znevažovány. Pokud nedojde k tomu, že právě tyto obory získají vyšší status ve společnosti a tím i následně větší plat bude těžké motivovat muže pro práci v těchto zaměřeních.(Rensetti, 2003, str. 153).

Druhá otázka týkající se zaostalosti žen ve vzdělání za muži má také své opodstatnění. První překážka je v nedostatku mentorů a profesionálních vzorů. Druhá překážka, dle výzkumů, je vysoký výskyt sexuálního obtěžování v prostředí vzdělávání. Odborníci dále uvádí, že mnoho studentů má ambice udržet si i na vysoké škole prospěch na podobné úrovni, jako tomu bylo na střední škole. Znamená to tedy intenzivně zvýšit studijní snahu. U mnoha vysokoškoláků, především u těch, kteří jsou ubytovaní na kolejích však studium neustále soupeří se společenským životem. Muži si často uvědomují postoje, kterého chtějí dosáhnout a to je kariéra, která jim umožní i vyšší společenský status. Ženy dle výzkumů tráví čas, který by měl být věnován studiu otázkám vlastního vzhledu, debatách o potenciálních partnerech a různým společenským aktivitám.(Renzetti, 2003, str. 155)

1.4 Problematika v současném školství

Osobně pracuji ve školství již pátým rokem a z vlastní zkušenosti mohu říci, že mužský prvek přímo zoufale chybí v současných školách. Stále častěji se veřejnost setkává v médiích s tituly, které volají po mužích v českých školách. Je to až paradoxní situace, když si uvědomíme, že učení a samotná výuka byla kdysi doménou mužů a když se poprvé kolem roku 1870 objevily ženy ve školství vyvolala, tato situace v mužských řadách zdatné pohoršení. Nejzoufalejší situace panuje v mateřských školách. V roce 2008 byl pouze jeden muž v mateřské škole na

území České republiky. O nic povzbudivější situace nepanuje ani na prvních stupních základních škol. Na druhých stupních jsou to pak většinou matikáři, tělocvikáři a učitelé chemie, kteří se objevují ve vzácném množství po chodbách českých základních škol. Právě zde, na základních školách by měl fungovat vyrovnaně vzor mužského a ženského prvku, který by měl přispívat k harmonickému vývoji dětí. O něco lepší je pak situace na středních školách, ale i zde se setkáváme s nedostatkem mužů. (www.msmt.cz)

Asi si každý položí otázku, jak motivovat muže, aby přišli učit do školství? Bohužel při motivaci dochází opět k otázce finanční. A bohužel pro ženy, které by za stejnou práci se stejným vzděláním měly dostávat menší finančním ohodnocení už jen z principu, že jsou ženy. Dne 12. listopadu 2008 odvysílala Česká televize ve své hlavní zpravodajské relaci Události reportáž Ivana Lukáše o nepoměru mužů a žen v českém školství. Moderátor Bohumil Klepetko se k situaci vyjádřil takto: *„V polovině žebříčku - na šedesátém devátém místě ze sto třiceti hodnocených zemí – je Česko při posuzování rovnosti postavení mužů a žen ve společnosti. Jde o analýzu Světového ekonomického fóra. Vlastní průzkum provedlo ministerstvo školství. Ukázal, že jen každý pátý český učitel je muž. Druhým zjištěním průzkumu je to, že i v takto feminizovaném školství mají muži vyšší platy než ženy.“* (www.msmt.cz)

K diskusi se přidává i Irena Smetáčková, Otevřená společnost, o.p.s. a dodává: *„Jednoznačně je to nespravedlivé, je to diskriminace, zvláště když hovoříme o školství, které se řídí tarifním systémem, je to pochopitelná diskriminace, ale za nespravedlnost to považovat musíme.“* (www.msmt.cz)

Ráda bych navázala na myšlenku Ireny Smetáčkové, která za zabývá problematikou genderu ve školství. Osobně si myslím, že mají – li být odbourány genderové stereotypy je třeba začít s touto myšlenkou ve školství, které ve velké míře působí na děti a mládež. Dne 25. května uspořádala Otevřená společnost, o.p.s., ve spolupráci s MŠMT seminář nazvaný GENDER ve škole. Setkala se zde široká skupina pracovníků a pracovníků MŠMT se zástupci a zástupkyněmi nevládního sektoru. Cílem bylo vyměnit si informace o rovných příležitostech žen a mužů ve vzdělávání. Mezi hlavní náplně tohoto setkání patřila tyto témata: Gender ve škole, Analýza odměňování žen a mužů ve školství, Rovné příležitosti v pedagogické praxi,

Ženská práva jsou lidská práva, Učebnice pro vysoké školy, Stínová zpráva aj. Účastníci semináře se shodli na několika bodech, mezi něž mimo jiné patří i větší podpora vzdělávacích kurzů pro vyučující zahrnující generové perspektivy do přípravy budoucích učitelů a učitelek. (www.msmt.cz)

Účelem projektu je také zvednout generovou citlivost v české společnosti, prostřednictvím výchovy a vzdělávání a změnit postoje k rovnosti mužů a žen ve společnosti u nejmladší generace. Školství patří mezi mnohohrstevnatou instituci, proto je projekt rozdělen do tří modulů.

Modul č.1 má začlenit generovou problematiku do vyučovacích předmětů a to především občanské výchovy a základů společenských věd.

Modul č.2 prezentuje vytvoření výukových materiálů s tematikou generového cítění do přípravy pedagogické komunikace budoucím učitelům a učitelkám.

Modul č.3 prosazuje institucionální a legislativní změny. Snaží se začlenění generové problematiky do pedagogických dokumentů v resortu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. (www.msmt.cz)

2 Analýza počtu mužů a žen vedených v evidenci Úřadu práce Jeseník

V této kapitole se věnuji analýze počtu mužů a žen v evidenci Úřadu práce na Jesenícku. V úvodu představuji Jesenícko z hlediska zeměpisného a kulturního. Je nutné si uvědomit, že tyto faktory velmi ovlivňují stávající pracovní situaci a celkové možnosti získání práce.

2.1 Celková charakteristika okresu Jeseník

Okres Jeseník leží na severu Moravy a Slezska u severních a západních hranic s Polskou republikou. Vznikl 1. ledna 1996 vyčleněním z okresu Šumperk, který je v současné době jeho jižním sousedem. Východním sousedem je okres Bruntál, ležící v Moravskoslezském kraji. Jesenícký okres spadá do samosprávného Olomouckého kraje. (Klíč, Úřad práce Jeseník, červen 2008)

Celková rozloha činí 719 km² a tím se stává také nejmenším z pěti okresů tvořících Olomoucký kraj (Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk). Hlavním sídlem okresu je město Jeseník, které spolu s Javorníkem, Vidnavou, Zlatými Horami a Žulovou tvoří pětici měst. V okresu se nachází 24 obcí s celkovým počtem 41 891 obyvatel. (Bělá pod Pradědem, Bernartice, Bílá Voda, Černá Voda, Česká Ves, Hradec – Nová Ves, Javorník, Jeseník, Kobylá nad Vidnávkou, Lipová lázně, Mikulovice, Ostružná, Písečná, Skorošice, Stará Červená Voda, Supíkovice, Uhelná, Vápenná, Velká Kraš, Velké Kunětice, Vidnava, Vlčice, Zlaté Hory, Žulová). (Klíč, Úřad práce Jeseník, červen 2008)

Jesenícko patří mezi oblast nabízející ke zhlédnutí spousty přírodních krás. Terén je v jižní části velmi hornatý, vlhký, s velkým množstvím kopců. Dominantu jihu tvoří hřebeny Hrubého Jeseníku a Rychlebských hor, které přechází ve Zlatohorskou vrchovinu. Směrem k severu přechází povrch do nížin s teplejším klimatem, poli a loukami. Výnosem MK ČSR č.j. 9886/1969 byla dne 19. 6 1969 vytvořena CHKO Jeseníky. (Kavalcová, 2003, str.2). V tomto malebném prostředí je možné shlédnout přírodní poklady, které jsou právem chráněny a slouží k zachování

pro další generace. Mezi zalesněnými Rychlebskými horami najdeme skalní stěny, jeskyně Na Pomezí, které sice nejsou rozlohou největší v republice, ale poskytují návštěvníkům ke shlédnutí nejvíce přírodních útvarů ze všech jeskyní v ČR. Nelze opomenout ani jeskyně Na Špičáku a Mechové jezírko ukryté v lesích na Zlatohorsku. Přesto, že je zde velmi chladné a vlhké podnebí nachází se zde více než 450 druhů vyšších rostlin, a proto můžeme hovořit o nejbohatší botanické lokalitě v ČR tohoto zaměření. Na hřebenech se můžeme setkat s unikátním rostlinným společenstvím, které se nazývá alpinská hole. Jsou v něm zastoupeny zakrslé dřeviny a mechy, které jsou schopny vzdorovat tvrdým povětrnostním podmínkám. (Holub, 2004, str. 10). Vzhledem k hornatému povrchu jsou zde velmi příznivé podmínky pro velké množství rekreačních, turistických a lyžařských center. Mezi již známé můžeme zařadit Ramzovou a Ostružnou, dále pak Ovčárnu ležící pod nejvyšší horou Jeseníků Pradědem. K nově založeným zde patří Kouty nad Desnou a Přemyslov. Jesenícko je také bohatě protkané dokonalou sítí tras pro cyklisty a to nejen místních, ale také regionálních. První velmi významná vede z hraničního přechodu Glucholazy – Mikulovice napříč celou Moravou až po hraniční přechod s Rakouskem v Břeclavi. Druhá je česko-polská cyklotrasa – Ladek Zdrój - Javorník – Otmuchów. Nejvyšším bodem Jeseníků je Praděd s nadmořskou výškou 1 492 m n . m. (Klíč, Úřad práce v Jeseníku červen, 2008)

Vedle přírodních krás má Jesenícko také bohaté kulturní zajímavosti a pamětihodnosti. Zvláštní postavení zaujímá stavební památka zámek Jánský vrch v Javorníku, který svého času sloužil jako letní rezidence vřatislavských biskupů. Další významnou stavbou je i Vodní tvrz Vlastivědného muzea, kde je nainstalována stálá expozice geologie Jesenícka, fauny a flóry, která byla oceněna v roce 2010 třetím místem na celorepublikové soutěži. Velmi významné postavení na Jesenícku zaujímá i lázeňství. Dnešní Priessnitzovy léčebné lázně a.s., navazují na staré tradice Vincenze Priessnitze . V současné době se zde léčí astma, poruchy nervové soustavy a krevního oběhu. Dalším léčebným ústavem jsou lázně Johana Schrotha spol. s r. o., v obci Lipová lázně. Zde se léčí poruchy štítné žlázy a kožní onemocnění, diabetes a choroby pohybového ústrojí. Dalším zařízením je dětská léčebna EDEL, spol. s r. o., ve Zlatých Horách. V této oblasti najdeme také Hornické muzeum a skansen „Zlatorudné mlýny“. Okres Jeseník je také známý těžbou a zpracováním žuly,

mramoru, pěstováním lesů a těžbou a zpracováním dřeva. (Klíč, Úřad práce v Jeseníku, červen 2008).

Zde na tomto příkladu je vidět, že velká část výrobního procesu je orientována spíše na mužskou populaci. Podnikání se zde také nedaří. Vzhledem hornatému povrchu a celkové uzavřenosti od okolí je zde i malá kupní síla obyvatel. K dalším negativům patří špatná dopravní obslužnost při přepravě do práce a hřebeny hor, které ztěžují celkovou přepravu.

Následně provádím srovnání ve vzdělanosti, věku a zdravotním stavu mužů a žen na Jesenícku, kteří v letech 2007, 2008 a 2009 žádali o práci. Tyto údaje mi poskytl Ing. Petr Klíč, z Úřadu práce Jeseník.

2.1.1 Tabulkové znázornění UOZ v letech 2007, 2008 a 2009 ve vzdělanosti, věku a zdravotním stavu.

Vzdělanostní struktura UOZ 2007

Vzdělanostní struktura UOZ	Celkem 2007	Ženy 2007	Muži 2007
Bez vzdělání	5	3	2
Neúplné základní	20	10	10
Základní + praktická škola	922	524	398
Nižší střední	6	3	3
Nižší střední odborné	128	38	90
Střední odborné (vyučení)	1057	529	528
Stř. nebo stř. odborné bez mat. a bez vyuč.	6	5	1
ÚSV	48	35	13
ÚSO (vyučení s maturitou)	108	55	53
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	228	135	93
Vyšší odborné	4	2	2
Bakalářské	9	5	4
Vysokoškolské	28	11	17
Doktorské (vědecká výchova)	2	0	2
Celkem	2571	1355	1216

(Zpráva o situaci na trhu práce v okrese Jeseník, 2007, str.24)

UOZ rozdělení do věkových kategorií v roce 2007

Věková struktura UOZ			
Věková kategorie	Celkem 2007	Ženy 2007	Muži 2007
do 19 let	37	20	17
20 – 24 let	256	124	132
25 – 29 let	223	96	127
30 – 34 let	327	176	151
35 – 39 let	321	198	123
40 – 44 let	297	169	128
45 – 49 let	313	170	143
50 – 54 let	353	198	155
55 – 59 let	342	197	145
60 – 64 let	102	7	95
nad 65 let	0	0	0
Celkem	2571	1355	1216

(Zpráva o situaci na trhu práce v okrese Jeseník, 2007, str.25)

Zdravotní stav UOZ 2007

Zdravotní stav	Ženy 2007	Muži 2007	Celkem
Bez zdravotního omezení	889	690	1579
Jiné zdravotní omezení	287	288	575
OZP zdrav.znevýhodněná	61	61	122
OZP Částečně invalidní	103	163	266
OZP Plně invalidní (§39/1b)	0	0	0
OZP Plně invalidní (§39/1a)	0	0	0
Ostatní	15	14	29
Celkem	1355	1216	2571

(Zpráva o situaci na trhu práce v okrese Jeseník, 2007, str.26)

Vzdělanostní struktura UOZ 2008

Vzdělanostní struktura UOZ	Celkem 2008	Ženy 2008	Muži 2008
Bez vzdělání	8	5	3
Neúplné základní	20	9	11
Základní + praktická škola	806	429	377
Nižší střední	4	2	2
Nižší střední odborné	117	37	80
Střední odborné (vyučení)	1108	506	602
Stř. nebo stř. odborné bez mat. a bez vyuč.	10	7	3
ÚSV	53	34	19
ÚSO (vyučení s maturitou)	126	69	57
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	229	128	101
Vyšší odborné	9	7	2
Bakalářské	7	1	6
Vysokoškolské	42	18	24
Doktorské (vědecká výchova)	1	0	1
Celkem	2540	1252	1288

(Zpráva o situaci na trhu práce v okrese Jeseník, 2008, str.23)

Struktura UOZ rozdělená podle věku 2008

Věková struktura UOZ			
Věková kategorie	Celkem 2008	Ženy 2008	Muži 2008
do 19 let	90	39	51
20 – 24 let	246	153	93
25 – 29 let	229	169	60
30 – 34 let	283	221	62
35 – 39 let	284	228	56
40 – 44 let	263	214	49
45 – 49 let	283	221	62
50 – 54 let	442	336	106
55 – 59 let	361	131	230
60 – 64 let	59	4	55
nad 65 let	0	0	0
Celkem	2540	1716	824

(Zpráva o situaci na trhu práce v okrese Jeseník, 2008, str.24)

Zdravotní stav UOZ 2008

Zdravotní stav	Ženy 2008	Muži 2008	Celkem
Bez zdravotního omezení	848	819	1667
Jiné zdravotní omezení	218	235	453
OZP zdrav.znevýhodněná	64	54	118
OZP Částečně invalidní	110	164	274
OZP Plně invalidní (§39/1b)	0	0	0
OZP Plně invalidní (§39/1a)	0	0	0
Ostatní	12	16	28
Celkem	1252	1288	2540

(Zpráva o situaci na trhu práce v okrese Jeseník, 2008, str.25)

Vzdělanostní struktura UOZ 2009

Vzdělanostní struktura UOZ	Celkem 2009	Ženy 2009	Muži 2009
Bez vzdělání	7	5	2
Neúplné základní	14	8	6
Základní + praktická škola	930	454	476
Nižší střední	5	1	4
Nižší střední odborné	160	35	125
Střední odborné (vyučen)	1414	531	883
Stř. nebo stř. odborné bez mat. a bez vyuč.	11	7	4
ÚSV	49	25	24
ÚSO (vyučeni s maturitou)	139	57	82
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	260	125	135
Vyšší odborné	6	4	2
Bakalářské	6	4	2
Vysokoškolské	44	18	26
Doktorské (vědecká výchova)	2	0	2
Celkem	3047	1274	1773

(Zpráva o situaci na trhu práce v okrese Jeseník, Statistický zpravodaj, str.19)

UOZ rozdělení do věkových kategorií v roce 2009

Věková struktura UOZ			
Věková kategorie	Celkem 2009	Ženy 2009	Muži 2009
do 19 let	88	34	54
20 – 24 let	329	113	216
25 – 29 let	300	98	202
30 – 34 let	367	157	210
35 – 39 let	319	165	154
40 – 44 let	327	158	169
45 – 49 let	343	159	184
50 – 54 let	481	243	238
55 – 59 let	425	143	282
60 – 64 let	67	4	63
nad 65 let	1	0	1
Celkem	3047	1274	1773

(Zpráva o situaci na trhu práce v okrese Jeseník, Statistický zpravodaj, str.13)

UOZ zdravotní stav 2009

Zdravotní stav	Ženy 2008	Muži 2008	Celkem
Bez zdravotního omezení	896	1284	2180
Jiné zdravotní omezení	205	244	449
OZP zdrav.znevýhodněná	61	62	123
OZP Částečně invalidní	101	164	265
OZP Plně invalidní (§39/1b)	0	0	0
OZP Plně invalidní (§39/1a)	0	0	0
Ostatní	11	19	30
Celkem	1274	1773	3047

(Zpráva o situaci na trhu práce v okrese Jeseník, Statistický zpravodaj, str.20)

2.2 Srovnání ve vzdělání mužů a žen v letech 2007, 2008 a 2009

Při srovnání osob bez vzdělání bylo v roce 2007 více žen bez vzdělání než mužů a to v poměru 5:2. Stejně tak tomu bylo i v letech 2008 v poměru 5:3 a v roce 2009 5:2. Je tedy jasné, že žen bez vzdělání je ve sledovaném období více jak mužů. V otázce neúplného základního vzdělání byl v roce 2007 stejný počet mužů a žen a to v poměru 10:10. Jiná situace nastala v roce 2008, kdy bylo 9 žen s neúplným základním vzděláním a 11 mužů. V roce 2009 se situace obrátila, žen bylo 8 a mužů jen 6. Za celé sledované období je však stav mezi ženami a muži vyrovnaný, nemůžeme říci, že by bylo více žen či mužů s neúplným základním vzděláním. Dokazuje to poměr 27: 27. (ÚP Jeseník)

Údaje týkající se osob se základní a praktickou školou ukazují, že v letech 2007 i 2008 bylo více žen se základní či praktickou školou. V roce 2007 bylo žen 524, mužů 398. V roce 2008 bylo žen 429 a mužů 377. Jinak tomu bylo v roce 2009, kdy bylo více mužů se základní či praktickou školou a to 476. Žen v tomto roce bylo 454. Celkově jsem zjistila, že za sledované období je více žen se základním vzděláním či praktickou školou než mužů a to v poměru 1407:1251. (ÚP Jeseník)

Dalším kritériem je nižší střední vzdělání. Zde se roky 2007 a 2008 shodují v počtech mužů a žen s tímto vzděláním. V roce 2007 jsou ženy 3, muži také 3. V roce 2008 jsou ženy 2 a muži také 2. Rok 2009 vykazuje změnu. Žena je jedna muži jsou 4. Celkově je tedy žen s tímto typem vzdělání méně jak mužů za mnou sledované období a to v poměru 6:9. (ÚP Jeseník)

V otázce nižšího středního odborného vzdělání bylo ve všech třech letech méně žen jak mužů s tímto typem vzdělání. V roce 2007 byl poměr 38:90, v roce 2008 37:80 a v roce 2009 35:125. Lze tedy říci, že žen s tímto vzděláním je v daném období daleko méně než mužů. Dokazuje to poměr 110:295. (ÚP Jeseník)

Dalším typem vzdělání je střední odborné, neboli vyučen. Zde v roce 2007 bylo žen 529, mužů jen o jednoho méně, čili 528. Rok 2008 mi přinesl tyto výsledky. Žen bylo 506, mužů 602. V roce 2009 bylo podstatně méně žen s tímto typem vzdělání a to 531. Mužů bylo 883. Za sledované období bylo méně žen s tímto vzděláním, přesně 1566. Mužů bylo více a to přesně 2013. (ÚP Jeseník)

Při zkoumání vzdělání u osob se středním, nebo středním odborným vzděláním bez maturity a bez vyučení jsem dospěla k těmto výsledkům. V roce 2007 bylo 5 žen s tímto typem vzdělání a u mužů pouze 1. Roky 2008 a 2009 se u žen shodují v čísle 7. Muži jsou v roce 2008 3 a o rok později 4. V tomto období značně převládají ženy s tímto vzděláním. Je jich 19 zatím co mužů jen 8.(ÚP Jeseník)

V porovnání osob s ÚSV je jednoznačně více žen ve všech třech mnou sledovaných letech. V roce 2007 je poměr 35:13, v roce 2008 34:19, v roce 2009 je žen 25, mužů o jednoho méně tedy 24. U ÚSO tedy vyučen s maturitou jsem došla k těmto výsledkům. V roce 2007 byl stav téměř vyrovnaný a to 55 žen : 53 mužům. V roce 2008 taktéž a to 69:57. V roce 2009 bylo žen 57, mužů přibylo a to na 82. Souhrnně je však méně žen jak mužů s tímto typem vzdělání. Žen je 181 a mužů 192 v mnou zkoumaném období.(ÚP Jeseník)

Při posuzování ÚSO s maturitou bez vyučení bylo v roce 2007 a 2008 více žen jak mužů. První sledovaný rok 135 žen a 93 mužů, ve druhém roce 128 žen a 101 mužů. V roce 2001 bylo žen 125, mužů o deset víc, tudíž 135. Ve třech sledovaných letech bylo žen s ÚSO s maturitou bez vyučení 388, zatím co mužů bylo méně 329. U Vyššího odborného vzdělání jsem došla k výsledku, že je více žen s tímto typem vzdělání jak mužů. V roce 2007 bylo sice žen i mužů stejně a to 2:2, v roce 2008 však bylo 7 žen a muži jen 2. V roce 2009 zůstali 2 muži, ženy byly 4. Jak jsem již zhodnotila výše, žen bylo více, přesně 13 a mužů jen 6 za mnou sledované období. U bakalářského typu vzdělání tomu bylo tak, že v roce 2007 bylo žen 5, zatímco muži 4. V roce 2008 byla jen jedna žena a mužů 6 a v roce 2009 4 ženy a 2 muži. Žen s bakalářským vzděláním je tedy méně jak mužů a to poměrově 10:12. Pokud hodnotím muže a ženy ve vzdělání vysokoškolském, tak ve všech třech letech 2007, 2008, 2009 jsou na tom daleko lépe muži jak ženy. V prvním roce je 11 žen, mužů 17. V roce druhém je žen 18, mužů 24 a v roce posledním zůstává 18 žen, mužů 26. posledním typem vzdělání, v němž jsem posuzovala ženy a muže je vzdělání doktorské, nebo vědecká výchova, kde je stejně jako u vysokoškolského vzdělání více mužů. Dle mých výsledků se za sledované roky 2007, 2008, 2009 nevyskytla ani jedna žena s tímto typem vzdělání, zatímco u mužů byly výsledky následující. V roce 2007 dva muži. V roce 2008 jeden muž a v roce 2009 dva muži. (ÚP Jeseník)

2.3 Věkové srovnání mužů a žen v letech 2007, 2008 a 2009

V případě posuzování faktoru věku ve věkové kategorii do 19 let bylo jen v roce 2007 více žen a to 20, mužů 17. V letech 2008, 2009 bylo žen 39,34 zatímco mužů 51,54. Je zřejmé, že mužů bylo v těchto letech více jak žen. Při zhodnocení docházím k výsledku, že mužů bylo 122 tedy více než žen 93. U věku 20 – 24 let jsem došla k těmto výsledkům. V roce 2007 bylo méně žen 124, mužů 132. V roce 2008 bylo více žen tohoto věku a to 153, mužů pak jen 93. K velkým rozdílům docházím v roce 2009, kdy bylo 113 žen, mužů pak podstatně víc a to 216. Z těchto údajů vyplývá, že je méně žen v této kategorii a to poměrem 390:441.(ÚP Jeseník)

Co se týče posuzovaných osob ve věkové kategorii 25-29 let, tak v roce 2007 a 2009 bylo méně žen tohoto věku jak mužů a to vyjadřují hodnoty 96 a 98. Mužů bylo více a to 127 a 202. V roce 2008 bylo více žen než mužů a to poměrem 169:60. Z těchto čísel lze posoudit, že ve věkové kategorii 25–29 let je o něco málo žen jak mužů. Přesně tedy žen 363 a mužů 389.(ÚP Jeseník)

U věku 30–34 let bylo v letech 2007 a 2008 více žen jak mužů, což vyjadřuje poměr 176:151 v prvním jmenovaném roce a poměr 221:62 v roce druhém. Rok 2009 vykazuje více mužů a to počtem 210, zatímco žen bylo 157. Celkově bylo v této věkové kategorii 554 žen a 423 mužů.(ÚP Jeseník)

Dále jsem sledovala věk od 35-39 let. Zde jsem došla k závěru, že ve všech třech mnou posuzovaných letech bylo více žen. V roce 2007 198, v roce 2008 228 a v roce 2009 165 žen. U mužů tomu bylo v daných letech takto: 2007 123, 2008 56 a 2009 154. Je tedy jasné, že je mnohem více žen než mužů v této věkové kategorii. Svě tvrzení podkládám poměrem 591:333.(ÚP Jeseník)

V průzkumu osob ve věku od 40-44 let v letech 2007 a 2008 bylo opět více žen jak mužů. V prvním roce 169 žen a 128 mužů, v druhém roce 214 žen a jen 49 mužů. Jinak tomu bylo v roce 2009, kdy bylo žen 158 a mužů 169. Souhrnně je však opět v této věkové kategorii více žen a to přesně 541 než mužů, kterých je 346. Obdobná situace se vyskytla i ve věkové kategorii 45 – 49 let. V letech 2007 a 2008 bylo více žen jak mužů. V prvním roce 170 žen a 143 mužů, ve druhém roce 221 žen a jen 62 mužů. V roce 2009 byl poměr žen a mužů 159:184. Celkově tedy bylo více žen a to přesně 550 zatímco mužů bylo 389.(ÚP Jeseník)

V kategorii od 50 do 54 let bylo ve všech třech letech více žen. Poměry v letech 2007, 2008, 2009 jsou následující – 198:155, 336:106, 243:238. Je tedy jasné, že žen je více, přesně 777, mužů je 499. U věku od 55-59 let, bylo v roce 2007 více žen a to 197, mužů méně a to 145. V roce 2008 bylo méně žen, poměrem vyjádřeno 131:230. Taktéž tomu bylo v roce 2009, jen poměr byl odlišný a to 143:282. Ve věku 55-59 let je tedy méně žen a to 471, než mužů, kterých je 657. U předposlední věkové skupiny od 60 do 64 let jsem došla k těmto závěrům. V každém mnou sledovaném roce je daleko méně žen, čemuž lze přisuzovat důchodový věk žen. Pokud sleduji ženy, mohu říci, že v roce 2007 jich bylo 7, následující rok 4 a o rok později také 4. U mužů ve stejných letech 95, 55 a 63. Lze tedy s jistotou konstatovat, že žen je daleko méně a to 15 zatímco mužů je 213.(ÚP Jeseník)

Ve věku nad 65 let se v letech 2007, 2008 nevyskytuje žádná žena a ani jeden muž. V roce 2009 pouze jeden muž a nulový počet žen.(ÚP Jeseník)

2.4 Srovnání zdravotního stavu mužů a žen na Jesenicku v letech 2007, 2008 a 2009

V případě srovnání zdravotního stavu mužů a žen na Jesenicku jsem došla k následujícím údajům. Ve skupině bez jakéhokoliv zdravotního omezení se v roce 2007 objevilo 889 žen a 690 mužů. Žen tedy bylo více. Stejně tomu bylo i v roce 2008 v číselném poměru 848:819. Rok 2009 mi přinesl tyto výsledky. Žen bylo 896 a mužů bylo 1284. Lze tedy konstatovat, že v tomto roce bylo mnohem méně žen bez zdravotního omezení, než mužů. Ve všech třech mnou sledovaných letech bylo méně žen bez zdravotního omezení a to 2633 v poměru s muži s počtem 2793. U osob s jiným zdravotním omezením bylo v letech 2007, 2008 i 2009 méně žen jak mužů. V prvním zmiňovaném roce bylo žen 287 a mužů jen o jednoho více, tedy 288. Druhý zmiňovaný rok byla situace následující. Žen bylo 218, zatímco mužů 235. V posledním roce bylo žen 205 a mužů 244. Jak jsem již uvedla výše bylo v dané kategorii méně žen a to přesně 710, mužů bylo více a to v počtu 767. Při porovnávání OZP-osob zdravotně postižených se zdravotním znevýhodněním jsem zjistila, že v roce 2007 byla situace na trhu práce pro ženy i muže vyrovnaná. Dokazuje to

poměr 61 žen a 61 mužů. V roce 2008 bylo 64 žen a 54 mužů zdravotně znevýhodněných. V tomto roce bylo tedy více žen než mužů. Jiná situace nastává v roce 2009, kdy bylo žen 61 a to je o jednu ženu méně než mužů, kterých je 62. Celkem lze spočítat, že v této skupině bylo více žen a to 186, zatímco mužů bylo 177. U OZP-částečně invalidních mi mé zkoumání přineslo tato čísla. V letech 2007, 2008, 2009 bylo vždy méně žen, což dokládám poměry 103:163, 110:164 a 101:164. Z výše napsaného vyplývá, že bylo méně žen jak mužů. V této sledované skupině., a to 314 žen a 491 mužů.(ÚP Jeseník)

U OZP-plně invalidních dle §39/1b nelze v mnou sledovaných letech udělat žádné závěry, jelikož se v této skupině nevyskytuje ani jedna žena a ani jeden muž. Stejně tak je tomu i u OZP-plně invalidních dle §39/1a.(ÚP Jeseník)

Poslední kategorií dělení osob dle zdravotního stavu je kategorie do níž spadají všichni ostatní. Zde jsem v roce 2007 zjistila, že žen bylo 15 a to je o jednu více, jak mužů, kterých tedy bylo 14. Rok 2008 je na tom následovně. Žen je 12 mužů 16. V posledním mnou sledovaném roce 2009 bylo také žen méně jak mužů a dokazuji to poměrem 11:19. Souhrnně lze říci, že v této kategorii bylo méně žen jak mužů a to 38:49. (ÚP, Jeseník)

3 Otázka rovných pracovních příležitostí mužů a žen ve městech a obcích.

Když v roce 1789 vypukla ve Francii revoluce, označená jako Velká přivedla do politického života nejen zástupce bohaté buržoazie, ale také představitele venkova a plebejských městských vrstev. V počátcích revoluce se hned objevila otázka, zda žena může být plnoprávnou občankou demokratického státu. Pro ženy tato myšlenka skončila hned v počátcích fiaskem. Filosofové Velké revoluce byli žáky Rousseaua a věřili v „přírodní“ zákony, které jasně oddělovaly úlohu muže a ženy ve společnosti. Když ženy měly být na veřejnosti odděleny od mužů, začaly se scházet v ženských revolučních klubech. Tím dostaly paradoxně větší šance na feministické úvahy. V období před revolucí vydává v Paříži Olympie de Gouges brožury, ve kterých pobízí ženy k úvahám osvobození žen od nadvlády mužů. Bojovnost Olympie za ženská práva dráždila revolucionáře natolik, že na podzim roku 1793 byla popravena. Konvent vydal v roce 1795 dekret, který ženám zakazoval účast na jakémkoliv politickém hnutí. „*Prostřednictvím Napoleonova zákoníku, který uchoval mnohé revolucí vytvořené právní normy po celé další století, zůstal u politicky vládnoucí buržoazie zachován dualistický pohled na neslučitelnost mužské a ženské podoby člověka v 19. století.*“ (Vodáková 2003, str.319)

Otázkou posílení postavení žen ve společnosti se zabývají i priority OSN v roce 2011 „*Třetím prioritním tématem je posilování postavení žen ve společnosti. Je nutné se zaměřit na plné zapojení žen, rovnost pohlaví a boj proti násilí na ženách. OSN bude pokračovat v obsazování vysokých postů z řad žen. „ Podíváme-li se na jakýkoliv problém – ať už jde o klimatickou změnu, rozvoj, či otázky míru a bezpečnosti – na jehož řešení se podílejí ženy, vidíme jednoznačně lepší výsledky,“* poznamenal Ban Ki-moon.“ (OSN, Priority OSN v roce 2011)

Základním cílem politiky, která se zabývá rovným zacházením s muži a ženami je změna současného generového systému a následného odstranění generových nerovností. To však předpokládá změnu ve stávajících institucionálních strukturách, který tvoří rámec v celé společnosti. (Hašková,2006, str.131)

3.1 Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích

V roce 2004 vzniklo Fórum 50%, o. s. v reakci na problém nedostatečného zastoupení žen na všech úrovních rozhodování. Svými aktivitami usiluje o vytvoření společnosti, kde jsou v politice a veřejném životě vyrovnaně zastoupeni muži i ženy. V roce 2005 zahájila Rada evropských samospráv a regionů (dále jen CEMR) s podporou Evropské komise nový projekt a to návrh na vznik „Evropské charty pro rovnost mužů a žen na úrovni života ve městech a obcích.“ Tento dokument není právně závazný. Charta je adresována místním a regionálním samosprávám Evropy, které jsou vyzvány k jejímu podepsání a tím i k veřejnému závazku principu dodržování rovnosti žen a mužů a uskutečnění závazků v rámci Charty v rozsahu svého území.. Charta obsahuje mimo jiné šest základních principů, která podporují různá opatření pro rovnost žen a mužů. Jsou to: základní právo pro ženy a muže na rovné zacházení, nutnost potírat a odstraňovat generové stereotypy, nezbytnost pojmenovat četné diskriminace a znevýhodňování, uznání vyrovnaného zapojení žen a mužů v rozhodování jako předpoklad demokratické společnosti, nezbytnost integrovat genderová hlediska do všech činností místní a regionální samosprávy a rozvíjení a osvojení správně zajištěných akčních plánů a programů. Je nutné zdůraznit, že od signatářů se nevyžaduje striktní dodržování každého principu. (Sborník z konference, 2009, str.6-8)

Velmi jasně hovoří o důvodech vzniku Evropské charty dva z odstavců v preambuli samotného textu Charty: „*Rovnost žen a mužů znamená vůli jednat o třech doplňujících aspektech jejího dosažení, zejména odstranění přímých nerovností, vymýcených nepřímých nerovností a vybudování politického, právního a sociálního prostředí, které by podporovalo aktivní rozvoj rovné demokracie.*“ (Sborník z konference, 2009, str.10)

Holanová uvádí, že v dnešním světě je velmi důležité mít skutečnou rovnost mužů a žen, která by byla klíčovou pro naši ekonomiku a společenský úspěch a to nejen na evropské a celostátní úrovni, ale také v našich regionech, městech a obcích. Na přípravě Charty se účastnily zástupkyně Svazu měst a obcí ČR a to na seminářích v Bilbau v červnu 2005, listopadu 2005 v Limassolu a Bruselu v únoru 2006. Pro české zastoupení byl tento projekt velmi záslužný, protože v zákonech a předpisech

České republiky se často objevují formulace na téma diskriminace a rovnosti pohlaví, ale skutečnost se v mnoha ohledech liší. V českém prostředí se stále setkáváme s se zlehčováním a jakýmsi zatlačováním do pozadí. Tendencí bagatelizovat a zlehčovat otázku rovných příležitostí se však dostáváme jen do jakéhosi manévrování tuto problematiku zastírat a neřešit. Charta je příležitostí nejen pro Evropu, ale samozřejmě i pro Českou republiku. Na zkušenostech ze zahraničí vidíme následující chybné faktory, které se v ČR této problematice dějí. Obecně rovnost žen a mužů není dosud skutečností každodenního života. Ve vedoucích postavení a v rozhodovacích procesech není vyvážená účast v zastoupení žen a mužů. V západoevropských zemích je nahlížení na rovnost žen a mužů v rozvoji financování výdajů měst a obcí na jiné úrovni. V ČR přetrvávají stále ve společnosti stereotypy. Rozpočtování na základě principu rovných příležitostí se téměř neuskutečňuje. Nehledají se nové možnosti a přetrvává stereotypní pojetí rozpočtu. V ČR je celkem 6 244 obcí. Počet těch, které chartu přijalo je minimální počet. *„Domnívám se, že je nutné mnohem intenzivněji Chartu propagovat a šířeji uplatňovat její principy. Lze to jen důsledným vyvracením zažitých stereotypů, větší medializací jak Charty, tak výsledků, kterých dosáhly (hrdinné) obce, jež ji přijaly. Je třeba začít s výchovou na všech stupních škol. Bez změny klimatu ve společnosti, bez přesvědčování a získávání politiků na všech úrovních to nepůjde. Možná, že dobrovolně to stejně nebude možné, proto by bylo správné Chartu, nebo její principy začlenit do právního systému. Některé hlavy nepředěláš, ale když musí, tak musí. V České republice je před námi ještě dlouhá cesta k naplnění Evropské charty za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích.“* (Halanová, 2009, str.12)

3. 2 Sexuální obtěžování

Sexuální obtěžování lze definovat jako nežádoucí posměšky, poznámky, návrhy, nebo fyzický kontakt sexuální povahy a nevíтанé žádosti o sexuální služby. Muži sexuální obtěžování zkusí ze strany žen jen málokdy. Ženy jsou však na rozdíl od mužů často vystavovány sexuálnímu obtěžování. Studie, které byly provedeny ve Velké Británii a Spojených státech ukazují, že 42 až 88 procent žen zakusí ve svém životě sexuální obtěžování. (Ragins a Scandura, 1995). Přesto, že se ženy setkávají se sexuálním obtěžováním ve všech typech zaměstnání uvádí, že nejčastěji se tomu

stává v oborech, kterým dominují muži, nebo v zaměstnání, kde jsou ženy přijaty jen na krátkou dobu. Sexuální obtěžování pak slouží jako prostředek, který potvrzuje určitou dominanci mužů a prostředek kontroly nad ženami, které by se mohly stát eventuálně jejich rovnocennými partnerkami. Gruber (1998) zjistil, že v ženy, které pracují v netradičním zaměstnání ve kterém dominují muži, jsou častěji vystaveny sexuálnímu obtěžování. Uvádí ale i fakt, že ženy pracující v oborech, kterým dominují ženy a dochází zde k vysokému stupni kontaktu s muži zažívají také sexuální obtěžování. Ve studii, kterou Gruber provedl, se ukázalo, že míra kontaktu mezi ženami a muži je jedním z obrovských předpokladů v míře sexuálního obtěžování. Proto přišel k závěru, že místo kde žena práci vykonává je mnohem důležitější v otázce sexuálního obtěžování, než typ práce, který dělá. (Renzetti, 2003, str. 284)

Následky takového druhu obtěžování jsou pro ženy velice vážné a škodlivé. Projevují se především v podobě chronické bolesti hlavy a krku, koliky, nevolnosti, poruchy přijímání jídla, spánku také deprese aj. (Saltzman,1996b,Stanko,1985) Většina žen však navzdory závažnosti těchto situací nepodává oficiální stížnosti. Mnoho z nich ze zaměstnání raději odejde, než aby ukončily obtěžování, ale neuvědomují si, že se s tímto problémem mohou setkat i na dalším pracovišti. *„Sexuální obtěžování je nepochybně jedním z nejvážnějších důsledků pracovní segregace na základě pohlaví. Je zde ale ještě další důsledek, který si zaslouží zvláštní pozornost z důvodů škod, které způsobuje. Jde o ekonomický vliv segregace dle pohlaví, tedy o to, co je možná lépe známo pod pojmem platová diference.“* (Renzetti, 2003, str.286)

4 Mateřská - rodičovská dovolená

V médiích se stále častěji setkáváme s články, které hovoří o tom, že populace České republiky stárne. I přesto, že jsou v posledních letech demografické údaje o počtu narozených dětí mírně vyšší, než tomu bylo v letech předcházejících, přesto si mnoho mladých párů klade častěji otázku, zda mít děti a kolik jich mít. Chceme – li dítěti poskytnout kvalitní péči z pohledu zdravotního, sociálního i ekonomického, je třeba počítat s velkou finanční zátěží v rodinném rozpočtu a připravit se na novou životní situaci.

Jistota práce je v současnosti pro mnoho lidí velmi diskutabilním tématem. O to horší se tato otázka stává pro ženu, která uvažuje o odchodu ze zaměstnání na mateřskou rodičovskou dovolenou. Pracovní trh stále směřuje k tomu, aby byl více flexibilnějším. Na jedné straně opouštíme model celoživotního zaměstnání s pevně stanoveným začátkem a koncem pracovní doby. Na straně druhé vzrůstá nucená flexibilita ze strany zaměstnavatele na svého zaměstnance, který musí být připraven mnohdy i v nočních hodinách opouštět svůj domov a být k dispozici. Dlouhá denní přítomnost na pracovišti spolu s nedobrovolným zkracováním pracovního úvazku výrazně snižuje jistotu v práci.(Dudová, 2008, str.11)

Existují tací, kteří z této situace dokáží vylézt a s nároky na flexibilitu vzrůstá jejich pružnost a přizpůsobivost, kterou dokáží úspěšně prezentovat na trhu práce, ba dokonce z ní dokáží vylézt. Je zde však velká skupina těch, kteří se dostávají, díky těmto podmínkám na okraj svých možností, pracují na poloviční i nižší úvazky a mnohdy i za neodpovídající platové ohodnocení. Bohužel právě rodinná situace dokáže ovlivnit postavení osob na trhu práce a dokáže do velké míry ovlivnit soukromý život.(Dudová, 2008, st.11)

4.1 Historické utváření evropské rodiny

Evropská rodina si do dnešní doby udržela vysoký status v očích společnosti, zatím co výrazně poklesla popularita církve, armády, politických stran a mnoha jiných institucí. Z této informace můžeme tedy říci, že pozice ženy – matky, pečující o teplo rodinného krbu by se měla stále zvyšovat. Tradiční rodina by tedy měla plnit poslání reprodukce života a předávání materiálních, sociálních i biologických hodnot z generace na generaci. (Vodáková, 2003, str. 92)

Současný pohled na rodinu je však markantně odlišný, než tomu bylo v předcházejících letech, nebo století.

Ještě před několika desítkami let byla neprovdaná nastávající matka odsunuta společností na její okraj a v nemalé míře se také stala po mnoha stránkách diskriminovanou. Současná doba však neklade za nutnost uzavřít sňatek v době, kdy žena otěhotní. Naopak roste stále větší počet párů, který bez manželských závazků společně vychovává dítě, nebo matek, či otců samo-vychovatelů. Zatím co muži mají tendence uzavírat manželství v době rané dospělosti, ženy touží po dítěti v období překročení třicítky. (Karsten, 2006, str 122,123)

V případě, že se mladý pár rozhodne přijmout fakt, že se jim narodí dítě, musí si uvědomit mnoho faktorů, které ovlivní jejich dosavadní životní styl a v nemalé míře i způsob celého jejich života. Je nutné si uvědomit již nyní skutečnost, která se nám z hlediska genderu opět nabízí a to přijetí určitých rolí, které žena i muž vykonávají ve svých úlohách rodičovství. V mnohých odborných literaturách můžeme číst upozornění odborníků, že rodičovství je otázkou obou partnerů, nikoliv jen matky. *„Ženy jsou sice nezastupitelné v oblasti těhotenství, porodu a kojení, ve většině ostatních věcí se však mohou prolínat kompetence muže a ženy. V klasické rodině tak dochází ke změně rolí u obou partnerů.“* (Vodák, 2009, str.13)

V prvním roce rodičovství dochází u mladých párů ke krizi. Dítě potřebuje celodenní péči své matky. Muži se cítí být zanedbáváni a mladé maminky mají pocit, že jejich partner nechává celou zodpovědnost o dítě na jejich bedrech. Přesto, že muži v počátcích mají snahu pomáhat v péči o dítě, mohou za to často ženy, které dávají najevo nedostatečnou pomoc v této péči a odradí mnohými výčitkami své partnery od další pomoci s novorozencem. (Karsten, 2006, str.124)

Můžeme říci, že v naprosté většině českých rodin převažuje tradiční model v samotné péči o dítě. Matka je tedy ta, která tráví většinu času se svým potomkem. Zajišťuje mu každodenní péči, učí se s ním, stará se o něj, vychovává ho a v neposlední řadě se také stará o náplň jeho volného času. Otec pak plní úlohu autority. Můžeme také hovořit o modelu smíšeném, kdy se v podstatě jedná o jakési rovnocenné rozdělení rolí. Otec není tedy jen autoritou, jak tomu bylo v předcházejícím modelu, ale věnuje se jim ve svém volném čase a učí se s nimi. Ve třetím modelu (tzv. partnerském) hovoříme o rovnocenném rozdělení rolí obou partnerů. Oba dělají totéž, ale každý přistupuje k naplnění daného úkolu v rámci svých časových možností. (Vodáková, 2003, str.108)

V mnohých českých rodinách ženy staví muže do pozic nemohoucích, někdy i neschopných v otázce kompletní péče o rodinu. Často plní jejich úkoly v domnění, že muži nebudou schopni sami vykonat některé činnosti. Toto ženské počínání má pak za následek demonstraci mužské nesoběstačnosti a neznalosti v určitých úkolech, které muži v případě delšího onemocnění partnerky, její služební cesty, nebo studijních záležitostí zvládají naprosto výborně. Je dokázáno, že současná generace otců se svým dětem věnuje minimálně stejně, ale často i více, než tomu bylo v generaci jejich otců. (Vodáková, 2003, str.108)

„Tím, že muži kladou daleko větší důraz na přítomnost a důležitost obou rodičů, nejspíš nepřímou poukazují na svůj zájem, důležitost a nezastupitelnost ve výchově a vyjadřují tak i svůj nesouhlas s dominancí žen v této sféře rodinného života. Ženy naopak vnímají samy sebe jako toho důležitějšího rodiče. Svým postojem pravděpodobně demonstrují obranu své pozice a role při výchově potomků i svou nezastupitelnost v ní. Ženy se v otázce výchovy dětí a své úlohy v ní projevují v porovnání s muži jako konzervativnější, neboť se nechtějí vzdát svého (výsadního) postavení.“ (Vodáková 2003, 109)

4.2 Ženy na mateřské rodičovské dovolené

V případě, že se ženy rozhodnou uskutečnit své přání mít dítě často se musí vzdát své profesní činnosti. Chtějí-li ženy částečně zůstat ve spojení se svým zaměstnáním jsou odkázány v péči o své dítě sami na sebe. Jesle téměř neexistují a školky nedostačují svými počty. Z těchto důvodů je žena nucena opustit úspěšnou

kariéru, nebo se přiklání k druhému kroku a to odsunutí těhotenství na co možná nejpozdější dobu. Při řešení otázky, proč ženy tak často odmítnou mít dítě, se musíme podívat na všechna negativa, která jim tato otázka přináší.(Karsten, 2006, str.132)

Výzkumy, které se týkají Zákona o rodinné a zdravotní dovolené ukazují, že muži si s velkou nepravděpodobností budou vybírat tuto dovolenou. Toto rozhodnutí má především dvě hlavní příčiny. První je čistě finanční. Jak mnohé průzkumy dokazují, muži mají mnohem vyšší platové ohodnocení, než ženy a proto si jen málo rodin může dovolit, aby otec zůstal doma s dítětem. Druhý důvod poukazuje na strach ze strany mužů o status oddaného pracovníka vůči svému zaměstnavateli. (Renzetti, 2003, str.301)

Ženy jsou na současném českém trhu práce brány jako riziková skupina pracovníků. Zaměstnavatelé preferují model kariéry, který není přerušovaný různými rodinnými událostmi. Vzhledem k tomu, že to jsou právě ženy, které zajišťují péči o děti, stávají se na trhu práce nežádoucími.(Dudová, 2008, str.184)

„Toto významné přerušování pracovní dráhy má mnohdy neblahé důsledky pro pozici žen na trhu práce, neboť na rodičovské dovolené zůstávají v naprosté většině případů právě ženy. Problém přerušování pracovní aktivity z důvodů mateřské a rodičovské dovolené pramení mimo jiné z faktu, že většina zaměstnání neumožňuje udržovat kontakt s danou profesí, nebo se zaměstnavatelem v průběhu dovolené, návrat do zaměstnání proto vyžaduje investici zaměstnavatele do opětovné adaptace ženy na pracovní pozici. Zaměstnavatelé navíc vyvíjejí různé strategie, kterými by se vyhnuli povinnosti garantovat ženám na mateřské dovolené pracovní místo po dobu tří let.“ (Dudová, 2008, str. 186.)

V případě, že ženy zvážejí všechna pro a proti svého rozhodnutí týkajícího se mateřství a přesto jsou stále přesvědčeny zvolit si tuto cestu, dostanou se před další překážku a to umět zkombinovat rodinný život s pracovním. V současné době je to jistě pro mnoho matek velmi složitá situace, protože i přes sebelepší snahu vyhovět všem stranám se najde vždy nějaký zádrhel, který vrhne na ženu negativní pohled, ať ze strany rodiny, zaměstnavatele, nebo společnosti. Přesto existuje možnost, která by umožnila dosáhnout tohoto cíle. *„Dosahovat tohoto cíle se informátorkám daří především třemi způsoby, které je navíc možné vzájemně kombinovat: vhodným*

nastavením pracovní doby, volbou zaměstnání v blízkosti bydliště, nebo výběrem zaměstnavatele, který umožňuje pracovní režim přizpůsobovat potřebám rodiny.“
(Dudová, 2008, str.190)

V současnosti se ukazuje, že ženy na českém trhu práce nestojí před svobodnou volbou mezi kariérou a seberealizací v otázce rodiny. Těžší situace nastává u matek samoživitelek, které jsou jednou z nejvíce znevýhodněných skupin na trhu práce. Absence partnera v rodině zapříčiňuje mimo jiné i velkou finanční zátěž pro matku živící dítě, popřípadě děti. Proto mnohdy rezignují na původní pracovní ambice a uplatňují se v zaměstnáních, která neodpovídají jejich schopnostem ani kvalifikaci. Tyto ženy musí zabezpečit péči o dítě i o chod domácnosti, což jim zužuje výběr konkrétních druhů práce, pro které se mohou rozhodnout. Aby se ženy v obtížné rodinné situaci mohly zapojit na trh práce je nutné důsledněji kontrolovat dodržování zákoníku práce zaměstnavateli v souvislosti s přísnějšími sankcemi při projevech diskriminace kandidátů na základě pohlaví a rodinné situace. Dalším nástrojem pro zlepšení podmínek pro matky samoživitelky by měly být podpořeny nástroje harmonizace práce a rodiny, jako jsou například alternativní formy hlídání dětí, flexibilnější formy práce umožňující například práci z domova, nebo širší spektrum služeb institucí denní péče o děti. Vzhledem k tomu, že neúplných rodin v současné společnosti přibývá, může se stát, že v budoucnu vytvoří převládající uspořádání soukromého života. (Dudová, 2008, str. 197)

4.3 Ekonomická a sociální situace rodiny v době mateřské rodičovské dovolené

Všechny matky se po narození dítěte setkaly s problémy a všechny jsou přesvědčeny, že stát a celá společnost dostatečně neoceňují postavení a práci matek, zejména pak ve sféře finanční. Jako pozitivní vidí matky to, že státní politika začala v posledních letech projevovat větší zájem o matky s malými dětmi. Další pozitivum vidí v tom, že zákon již nebrání jakkoliv vysokému příjmu k rodičovskému příspěvku. K realizaci tohoto kroku však chybí zabezpečení jakékoliv péče o dítě. Pokud chce matka jít do práce, ale nemá možnost umístit dítě po dobu výkonu práce na místo, kde je o něj postaráno ztrácí tento krok svůj smysl. Ženy vnímají situaci tak, že peníze jsou si schopné vydělat samy, co však samy neovlivní je dostupnost

státních zařízení a také vstřícnost zaměstnavatelů vůči matkám s malými dětmi. Další krok, který by byl uvítán je také nabídnutí rozmanitějších forem péče o dítě, v nižší finanční náročnosti. Dalším opatřením by mělo být zlepšení bytové situace pro mladé páry, protože i to je důležitý faktor v rozhodování pro založení rodiny. Za zmínku stojí také i do jisté míry bariéry pro kočárky v městské hromadné dopravě, nebo na úřadech. Ekonomická aktivita žen s malými dětmi, které by se rády zapojily do pracovního procesu je často znesnadněna tím, že neexistuje dostatečné množství kvalitní péče o děti v předškolním věku a zařízení pro děti nejmladšího věku. Z těchto důvodů se začíná stále častěji vyskytovat určitá nerovnováha mezi lidskými hodnotami, kdy naproti sobě stojí placená práce, jako zdroj obživy a seberealizace v otázkách rodinného života. Proto by stát v těchto otázkách neměl být laxní a do jisté míry by měl pomoci v nalezení rovnováhy v této problematice.(Dudová, 2008, str.176,177)

Také Kovařík uvádí některé z problematik, které ohrožují současnou rodinu s dětmi a staví ji do mnoha rizik.

Jako první problém vidí životní úroveň a finanční situaci. Uvádí, že rodinám s dětmi výrazně klesá životní úroveň a rostou investice na výchovu a vzdělání dětí. Druhým problémem je otázka bytové situace, kdy chybí privátní prostory dětem i rodičům a to může být jedna z příčin poklesu rodinné spokojenosti a dalších souvisejících faktorů. Třetí problematika zasahuje do nedostatku znalostí a sociálních, rodinných a rodičovských dovedností. Jako jednu z nejdůležitějších příčin uvádí neschopnost komunikace mezi jednotlivými členy v rodině. Čtvrtým bodem je chronický nedostatek času. Výzkumy ukazují, že sféra času práce je preferována často na úkor času rodiny. Problém nastává obzvláště v rodinách, které mají předškolní a malé děti, které svůj čas naplňují převážně úkoly týkající se jejich vývoje a utváření základních životních hodnot, které je budou provázet celým životem. Tento druh času je pro děti nevratným. Pátým faktorem jsou kusé, dílčí a roztráštěné informace o rodině. Na celospolečenské úrovni chybí koordinátor, který by zprostředkoval informace a poznatky o rodině a to jak mezi resorty, tak profesemi, odbornými pracovišti a politickými subjekty. Posledním bodem, který uvádí, je chybějící zákon o sociální pomoci. Tento zákon by měl pomoci ohroženým rodinám a také vylepšit poskytování informací o typech podmínek sociálních služeb.

Dle výzkumu MPSV ČR a také zkušeností manželského a rodinného poradenství byly vybrány základní typy tzv. „ohrožených rodin“. Patří mezi ně: rodiny osamělých matek, rodiny na prahu důchodu, rodiny začínajících podnikatelů, rodiny s nezaměstnaným členem a rodiny s ženou na mateřské rodičovské dovolené. Každá rodina se však se zátěžovým faktorem vyrovnává jinak. Ve všech případech však hraje roli čas strávený s rodinou a vztahy k dětem. (Kovařík,1999, str.11)

5 Výzkum

Vymezení problému:

Zjistit vlastní názor respondentů na možnosti získání zaměstnání a následného finančního ohodnocení mužů a žen na Jesenicku, konkrétně pak v obci Lipová - lázně.

Cíle průzkumu:

- Zjistit skutečný názor na současnou situaci.
- Zjištěné údaje nabídnout k nahlédnutí, případnému využití, orgánům obce.

Předpoklady:

- 1, Předpokládám, že ženy mají nižší příjem než muži
- 2, Předpokládám, že většina dotazovaných si myslí, že muži mají větší šanci získat na Jesenicku práci
- 3, Předpokládám, že maximálně 5% dotazovaných mužů bylo na mateřské rodičovské dovolené

Výběrový soubor a metody:

Průzkum byl proveden u osob, které splnily následující podmínky:

- Respondenti museli žít v obci minimálně deset let.
- Dotazovaní měli partnera, nebo partnerku a ve svém soužití používali společné finance.
- Občané by měli patřit mezi ekonomicky aktivní.

V obci Lipová – Lázně žije 2503 obyvatel.

Z toho je:

- 355 osob ve věku (0 – 14 let) – 176 chlapců, 179 děvčat,
- 342 osob ve věku (65 let a výš) – 116 mužů, 226 žen,
- 1806 osob je v produktivním věku,
- 481 osob je ekonomicky neaktivních,
- 1325 osob je ekonomicky aktivních z toho – 729 mužů, 596 žen.

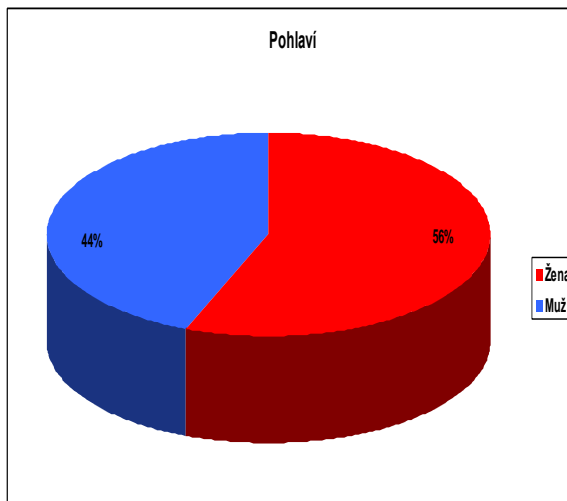
Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí – Ing. Procházková a Český statistický úřad – Ing. Benešová

Z informací poskytnutých MPSV zjišťuji, že v obci je 1325 ekonomicky aktivních osob. Při zaokrouhlení tohoto počtu na 1333 předkládám dotazník 133 respondentům a tím oslovuji 10% ekonomicky aktivních občanů v obci. Návratnost dotazníku však činí 100 kusů.

V úvodní části dotazníků je respondentům objasněno k jakým účelům budou výsledky použity a je zde také ujištění o anonymitě. První tři otázky jsou věnovány demografickým údajům. Ostatní dotazy jsou již směřovány k samotné problematice. Vyhodnocení bylo provedeno pomocí čárkové metody. Výsledky jsou zaneseny do tabulek a do grafů vytvořených v programech Microsoft Word a Excel.

Tabulka č. 1. Demografické rozdělení respondentů dle pohlaví.

Pohlaví	Počet	%
Žena	56	56
Muž	44	44

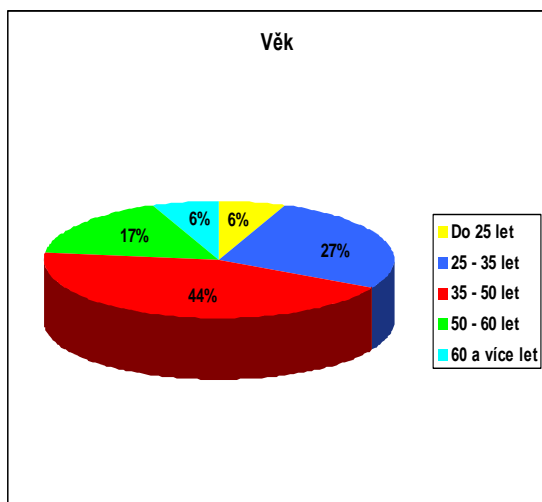

Graf 1. Znárodnění odpovědí na otázku číslo 0.

Průzkumu se zúčastnilo 56 % žen a 44% mužů

Tabulka číslo 2. Rozdělení respondentů podle věku

Věk	Počet	%
Do 25 let	6	6
25 – 35 let	27	27
35 – 50 let	44	44
50 – 60 let	17	17
60 a více let	6	6

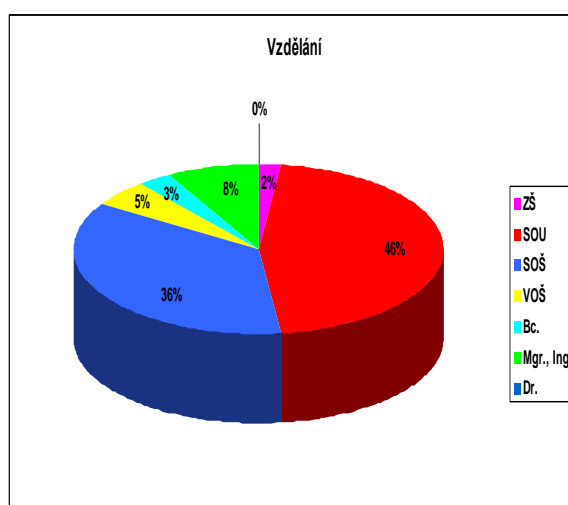

Graf 2: Znárodnění odpovědi na otázku č.1

Ve věku do 25 let odpovědělo 6% , ve věku 25 – 35 let odpovědělo 27%, ve věku 35 – 50 let odpovědělo 44%, ve věku 50 – 60 let 17% a ve věku 60 a více let 6% respondentů.

Tabulka3: Vzdnělání respondentů:

Vzdnělání	Počer	%
ZŠ	2	2
SOU	46	46
SOŠ	36	36
VOŠ	5	5
Bc.	3	3
Mgr., Ing.	8	8
Dr.	0	0

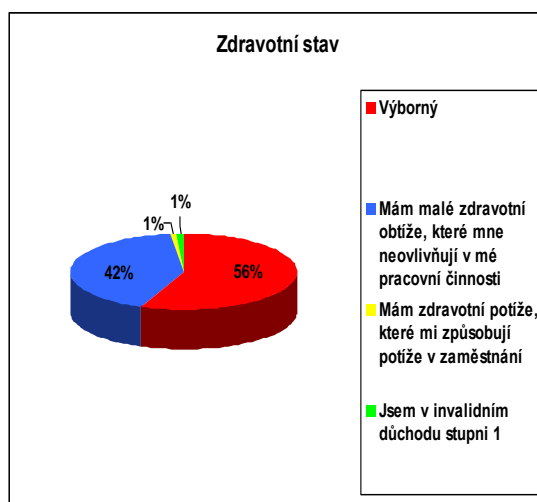

Graf 3: Znárodnění odpovědi na otázku č 2.

Základní vzdnělání mělo 2%, střední odborné učiliště 46%, střední odbornou školu 36%, vyšší odbornou školu 5%, bakaláře 3%, magistra – inženýra 8% a doktorské vzdnělání 0% respondentů.

Tabulka č. 4. Zdravotní stav

Zdravotní stav	Počet	%
Výborný	56	56%
Mám malé zdravotní potíže, které mne neovlivňují v mé pracovní činnosti	42	42%
Mám zdravotní potíže, které mi způsobují potíže v zaměstnání	1	1
Jsem v invalidním důchodu 1. stupně	1	1

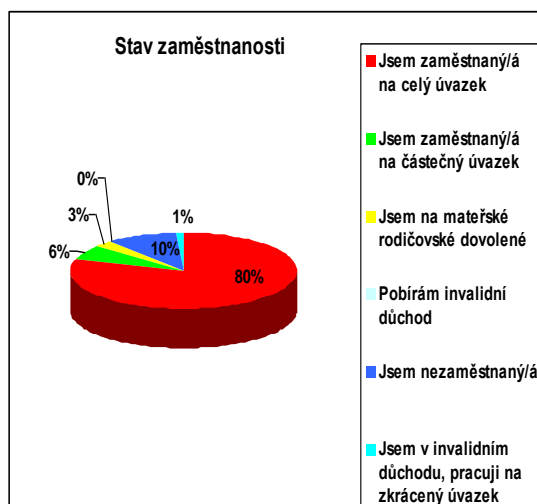

Graf 4: Znárodnění otázky č.3

Otázkou číslo 3 zjišťuji, že výborný zdravotní stav má 56%, menší zdravotní potíže, které neovlivňují v pracovní činnosti má 42%, zdravotní potíže, které způsobují potíže v zaměstnání má 1% respondentů a jeden respondent je v invalidním důchodu prvního stupně.

Tabulka č.5 Zaměstnanost.

Stav zaměstnanosti	Počet	%
Jsem zaměstnaný/á na celý úvazek	80	80
Jsem zaměstnaná na částečný úvazek	6	6
Jsem na mateřské rodičovské dovolené	3	3
Pobírám invalidní důchod	0	0
Jsem nezaměstnaný/á	10	10
Jsem v invalidním důchodu, pracuji na zkrácený úvazek	1	1

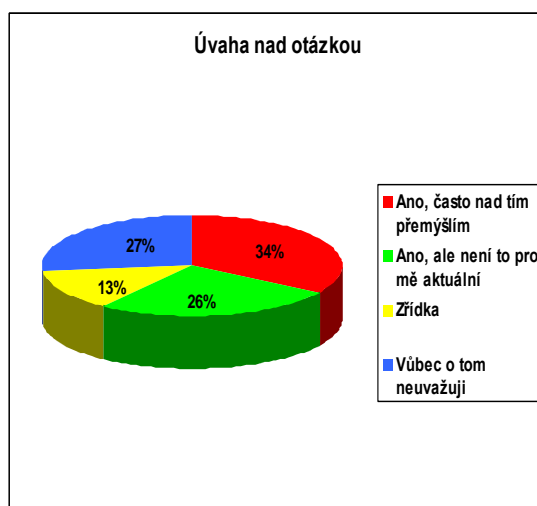

Graf 5: Znárodnění otázky č. 4.

Otázkou číslo 4 zjišťuji, že 80% respondentů je zaměstnaných na celý úvazek, 6% na částečný, 3% je na mateřské rodičovské dovolené, 0% pobírá invalidní důchod, 10% je nezaměstnaných a 1% je v invalidním důchodu a pracuje na zkrácený úvazek.

Tabulka č. 6. Úvaha nad spojením osobního života, rodinného života a kariéry.

Úvaha nad otázkou	Počet	%
Ano, často nad tím přemýšlím	34	34
Ano, ale není to pro mě aktuální	26	26
Zřídka	13	13
Vůbec o tom neuvažuji	27	27

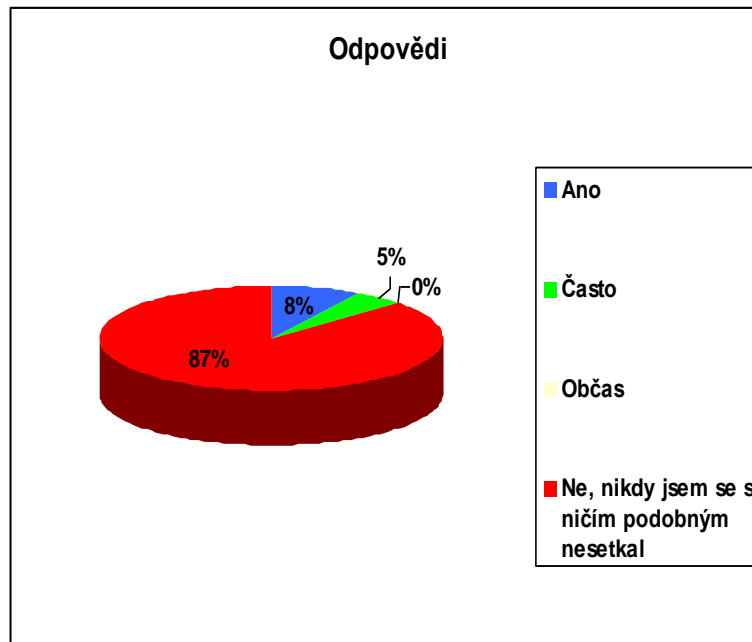

Graf 6: znázornění otázky č. 5

Otázkou číslo 5. zjišťuji, že 34% respondentů přemýšlí často nad otázkou spojení osobního života, rodinného života a kariéry, 26% uvažuje, ale není to pro ně aktuální, 13% uvažuje zřídka a 27% o této otázce vůbec neuvažuje.

Tabulka č.7 . Cítil/a jste se někdy diskriminována kvůli věku?

Odpovědi	Počet	%
Ano	7	7
Často	4	4
Občas	0	0
Ne, nikdy jsem se s ničím podobným nesetkal/a	74	74

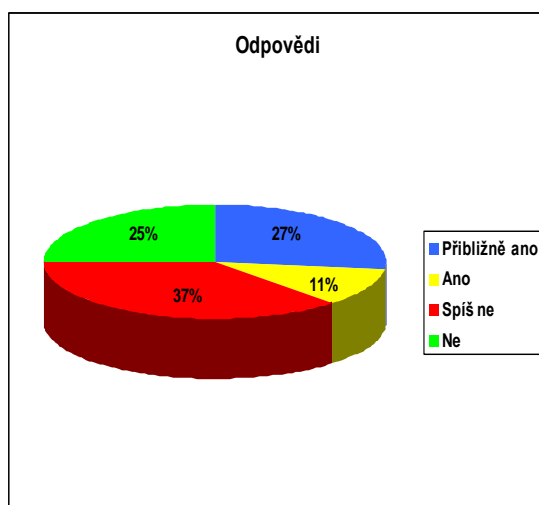

Graf 7: Znárodnění otázky č. 6

Otázkou číslo 6 zjišťuji, že 7% respondentů se cítilo být někdy diskriminováno, 4% se často cítí být diskriminována, 15% občas a 74% se nikdy nesetkalo s ničím podobným.

Tabulka č.8. Domníváte se, že máte na Jesenicku stejné pracovní příležitosti, jako Váš/ Vaše partner/ka?

Odpovědi	Počet	Procenta
Přibližně ano	27	27
Ano	11	11
Spíše ne	37	37
ne	25	25

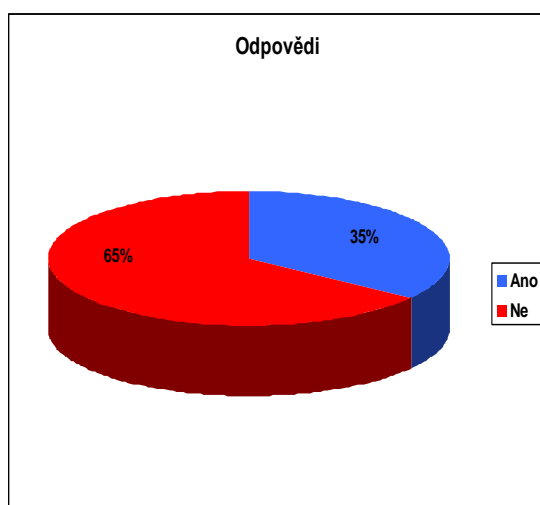

Graf č. 8: otázka č. 7

Otázkou č. 7 zjišťuji, že 27% respondentů si myslí, že má na Jesenicku stejně pracovní příležitosti jako jejich partner/ka, 11% si myslí, že ano, 37% spíše ne a 25% si myslí, že ne

Tabulka č.9. Setkal/a jste se někdy na pracovním pohovoru s otázkou, týkající se Vašeho rodinného stavu a počtu dětí?

Odpovědi	Počet	%
Ano	35	35
Ne	65	65

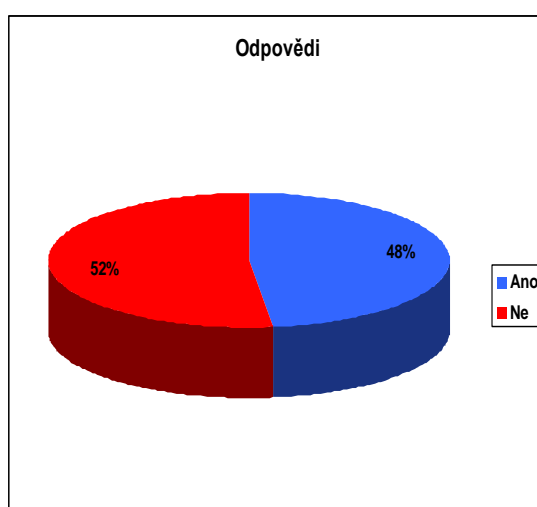

Graf č.9. Otázka č. 8.

Otázkou č.8 zjišťuji, že 35% respondentů se nesetkalo na pracovním pohovoru s otázkou týkající se rodinného stavu a počtu dětí.

Tabulka č.10.1. : Byl/a jste ve svém životě někdy na mateřské rodinné dovolené?

Odpovědi	Počet	%
Ano	48	48
Ne	52	52

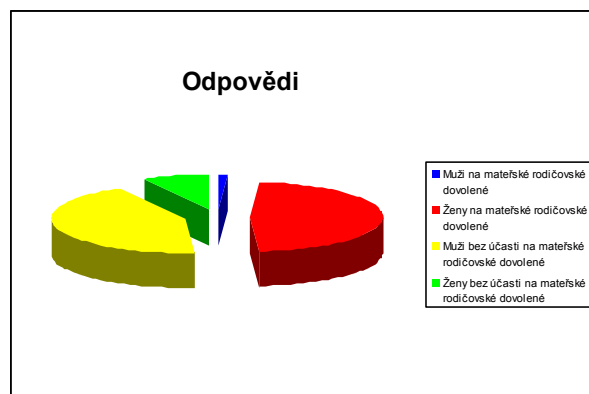

Graf č. 10. 1.

Otázkou č. 10.1 zjišťuji, že 48% respondentů bylo na mateřské rodičovské dovolené a 52% respondentů ne.

Tabulka: 10.2

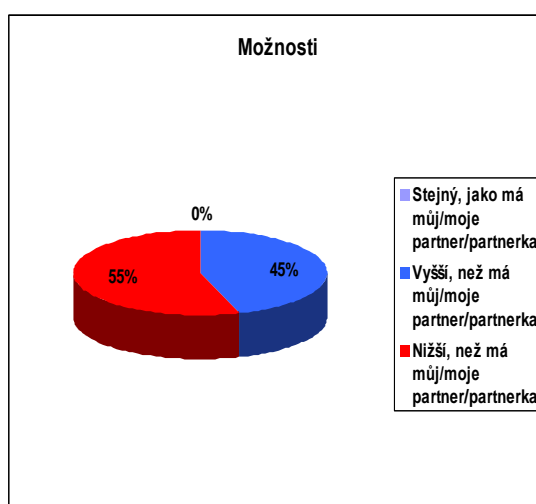
Počet respondentů	Počet	Procenta
Muži na mateřské rodičovské dovolené	1	1
Počet žen na mateřské rodičovské dovolené	48	48
Muži bez účasti na mateřské rodičovské dovolené	43	43
Ženy bez účasti na mateřské rodičovské dovolené	8	8

Graf č. 10.2. Tímto grafem zjišťuji, že z 44 dotazovaných mužů byl jeden na mateřské rodičovské dovolené. Z 56 žen bylo 48 na mateřské rodičovské dovolené.

Tabulka č.11: V současné době je můj finanční příjem: (Pokud jste odpověděla A pokračujte otázkou č.13)

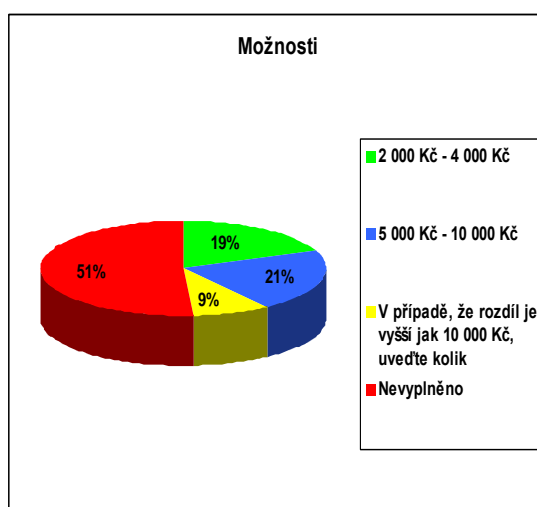
Možnosti	Počet	%
Stejný, jako má můj/moje partnerka	0	0
Vyšší, než má můj/ moje partner/partnerka	45	45
Nižší, než má můj/moje partner/partnerka	55	55

Graf č. 11 zjišťuji, že 0% respondentů má stejný příjem, jako jejich partner/partnerka, 45% vyšší a 55% nižší.

Tabulka č. 12. 1.: Má mzda je vyšší v průměru o:

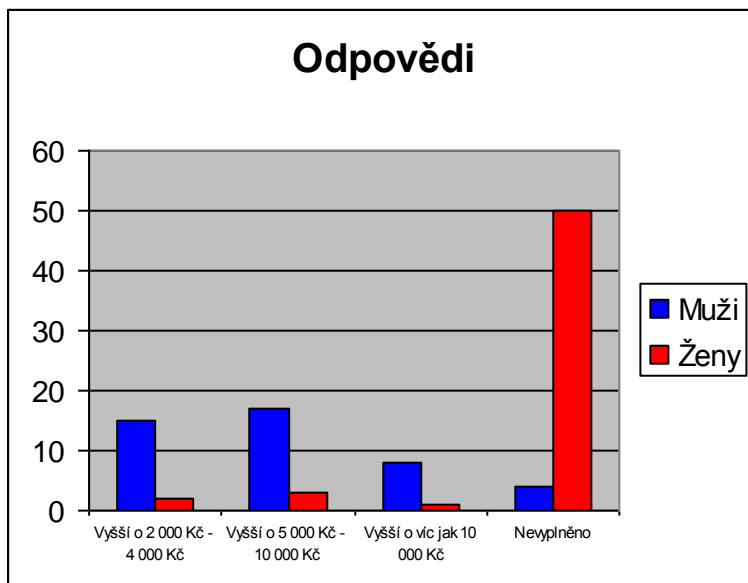
Možnosti	Počet	%
2 000 Kč – 4 000 Kč	19	19
5 000 Kč – 10 000 Kč	21	21
V případě, že rozdíl je vyšší jak 10 000, uveďte kolik	9	9
Nevyplněno	51	51

Grafem č. 12. 1: zjišťuji, že 19% respondentů má mzdu vyšší v průměru jak o 2 000 – 4 000 Kč, 21% více jak o 5 000 – 10 000 Kč, 9% vyšší jak o 10 000 a 51% tuto otázku nevyplnilo.

Tabulka č. 12.2

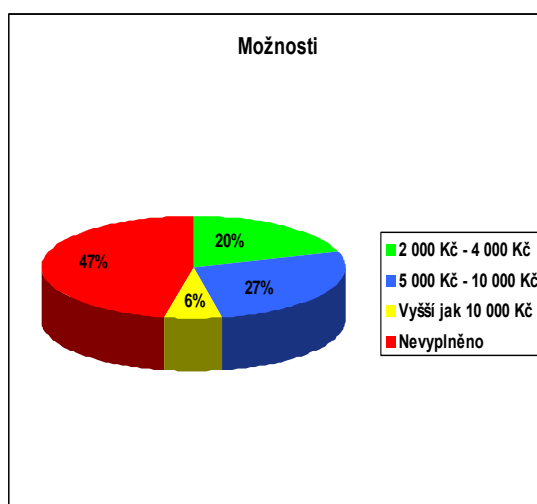
Odpovědi	Muži	Ženy
Vyšší o 2 000 Kč – 4 000 Kč	15	2
Vyšší o 5 000 Kč– 10 000 Kč	17	3
Vyšší o víc jak 10 000 Kč	8	1
Nevyplněno	4	50

Graf č.12.2. Tímto grafem zjišťuji, že muži mají celkově vyšší platy, než dotazované ženy

Tabulka č. 13. 1: Má mzda je v průměru nižší o:

Možnosti	Počet	%
2 000 Kč – 4 000 Kč	20	20
5 000 Kč – 10 000 Kč	27	27
Vyšší jak 10 000 Kč	6	6
Nevyplněno	47	47

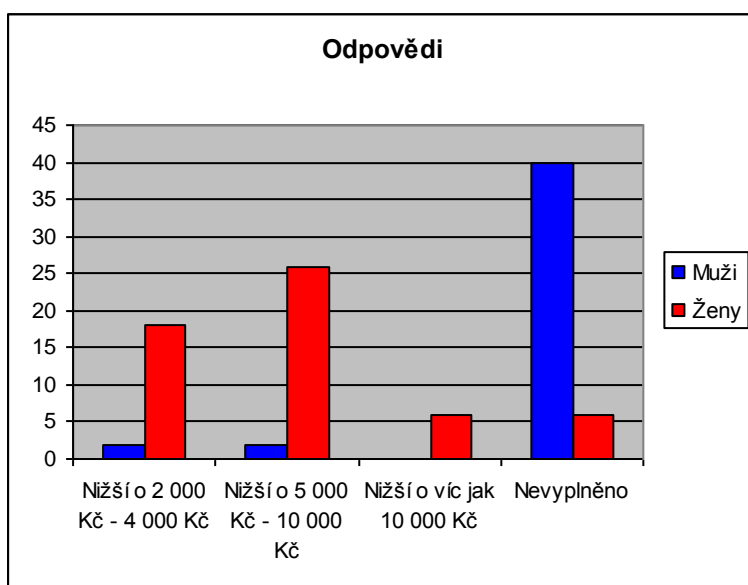

Graf č. 13.1.

Grafem č. 13. 1 zjišťuji, že 20% respondentů má nižší příjem v průměru o 2 000 Kč – 4 000 Kč, než jejich partner/ partnerka, 27% o 5 000 Kč – 10 000 Kč, 6 % o 10 000 Kč a 47% nezodpovědělo tuto otázku.

Tabulka 13.2:

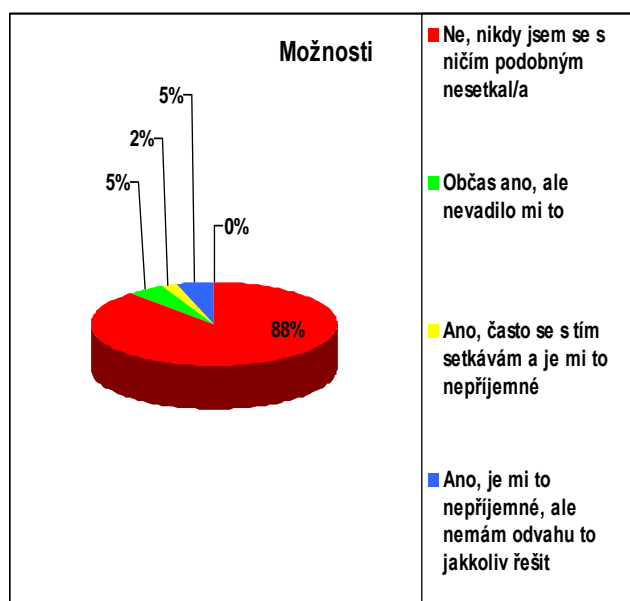
Odpovědi	Muži	Ženy
Nižší o 2 000 Kč – 4 000 Kč	2	18
Nižší o 5 000 Kč – 10 000 Kč	2	26
Nižší jak 10 000 Kč	0	6
Nevyplněno	10	6

Graf 13.2. Tímto grafem zjišťuji, že ženy mají nižší příjem, než muži.

Tabulka č 14: Setkal/a jste se někdy osobně se sexuálním obtěžováním ze strany kolegy/kolegyně, případně jiným pracovníkem v instituci, kde pracujete?

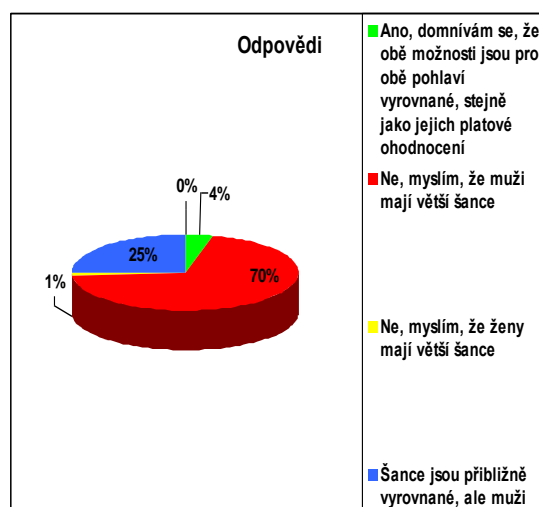
Možnosti	Počet	%
Ne nikdy jsem se s ničím podobným neseťkal/a	88	88
Občas ano, ale nevadilo mi to	5	5
Ano často se s tím setkávám a je mi to nepříjemné	2	2
Ano, je mi to nepříjemné, ale nemám odvahu to jakkoliv řešit	5	5
Ano, ale po vyřešení této situace na příslušných místech se již nic podobného nestalo	0	0

Grafem č. 14 zjišťuji, že 88% respondentů se nikdy s ničím podobným neseťkalo, 5% se s tímto jevem občas seťkalo, ale nevadilo jim to, 2% se s tím seťkává a je jim to nepříjemné, 5% se s tím seťkává, ale nemá odvahu to řešit a 0% odpovědělo, že po vyřešení této situace na příslušných místech se již nic podobného nestalo.

Tabulka č. 15: Domníváte se, že muži i ženy mají rovné šance a možnosti získat na Jesenicku práci?

Odpovědi	Počet	%
Ano domnívám se, že obě možnosti jsou pro obě pohlaví vyrovnané, stejně jako jejich platové ohodnocení	4	4
Ne, myslím, že muži mají větší šance	70	70
Ne, myslím, že ženy mají větší šance	1	1
Šance jsou přibližně vyrovnané, ale muži jsou finančně více ohodnoceni	25	25
Šance jsou přibližně vyrovnané, ale ženy jsou finančně více ohodnoceny	0	0

Grafem č. 15 zjišťuji, že 4% respondentů si myslí, že obě možnosti jsou pro obě pohlaví vyrovnané, stejně jako jejich platové ohodnocení, 70% si myslí, že muži mají větší šance, 1% se domnívá, že ženy mají větší šance, 25% si myslí, že šance jsou přibližně vyrovnané, ale muži mají jsou více ohodnoceni, 0% se domnívá, že šance jsou přibližně vyrovnané, ale ženy jsou finančně více ohodnoceny.

Vyhodnocení předpokladů:

V průzkumu jsem se zaměřila na vlastní názory respondentů v oblasti získání zaměstnání a následného finančního ohodnocení mužů a žen na Jesenicku konkrétně pak v obci Lipová Lázně.

Předpoklad č.1: Předpokládám, že ženy mají nižší příjem, než muži.

Otázkou č. 12 zjišťuji, průměrný nižší příjem. 20% respondentů uvádí, že má o 2 000 Kč – 4 000 Kč nižší plat, než jejich partner/partnerka, 27% uvádí, že má o 5 000 Kč – 10 000 Kč nižší plat, než jejich partner/partnerka, 6% uvádí, že má nižší plat o více jak 10 000 Kč a 47% neodpovědělo na danou otázku. Při hlubším průzkumu zjišťuji z grafu 13.2, že ženy v drtivé většině odpovídají kladně na otázku nižšího příjmu v porovnání s jejich partnerem.

Závěr k předpokladu 1: Na základě odpovědí respondentů a jejich následného přenesení do grafů 13.2 a 12.2 potvrzují svoji hypotézu, že ženy mají nižší příjem než muži a naopak.

Předpoklad č. 2. Předpokládám, že většina dotazovaných si myslí, že muži mají větší šance získat na Jesenicku práci.

Otázkou č. 14 zjišťuji, že 70% dotazovaných si myslí, že muži mají větší šance získat na Jesenicku práci. 4% respondentů se domnívá, že šance jsou spolu s platovým ohodnocením pro obě pohlaví stejné, 1% respondentů se domnívá, že ženy mají větší šance získat práci a 25% respondentů se domnívá, že šance jsou vyrovnané, ale muži jsou více finančně ohodnoceni.

Závěr: k předpokladu 2. Na základě odpovědí mohu konstatovat, že se má hypotéza potvrdila, protože 70% respondentů se přesvědčeno, že muži mají větší šance získat na Jesenicku práci.

Předpoklad č. 3. Předpokládám, že maximálně 5% dotazovaných mužů bylo na mateřské rodičovské dovolené.

Otázkou č. 9 zjišťuji, že 48% respondentů bylo na mateřské rodičovské dovolené a 52% ne. Při provedení hlubší analýzy zjišťuji z grafu 10. 2, že z 44 dotazovaných mužů byl pouze jeden na mateřské rodičovské dovolené. U žen je to z 56 dotazovaných 8 žen, které nebyly na mateřské rodičovské dovolené.

Závěr předpokladu 3. Na základě odpovědí mohu konstatovat, že se má hypotéza potvrdila, protože na otázku aktivní účasti na mateřské rodičovské dovolené z celkového počtu dotázaných mužů odpovědělo pouze 1% kladně a tím nebyla překročena hranice 5% .

Závěr

Cílem mé práce bylo pravdivě informovat o situaci v rovném postavení mužů a žen ve společnosti, konkrétně pak v problematice získávání práce a finančního ohodnocení mužů a žen na Jesenicku. Výzkum jsem provedla v obci Lipová – lázně a výsledky bych ráda poskytla orgánům obce k nahlédnutí, popřípadě k následnému využití dle vlastního uvážení.

Dotazníky vyplnilo 100 respondentů z toho 56% žen a 44% mužů. Demografické údaje ukázaly následující výsledky: ve věku 35 – 60 let odpovědělo nejvíce respondentů. Nejčastější dosažené vzdělání bylo středoškolské bez maturity, zakončené výučním listem.

Jako pozitivní hodnotím následující informace: 80% respondentů bylo zaměstnáno na celý úvazek a 56% respondentů má vynikající zdravotní stav a ve většině případů se nikdo necítil být diskriminovaný kvůli svému věku. V 65% dotazovaných nedošlo při pracovním pohovoru k dotazu na rodinný stav a 88% respondentů se nikdy nesešlo se sexuálním obtěžováním.

Jako negativní hodnotím následující výsledky průzkumu: nikdo z dotazovaných respondentů nemá stejný příjem, jako jeho partner, nebo partnerka. Tento fakt poukazuje na nerovnováhu v platových příjmech a větší pravděpodobnost konfliktů na toto téma ve společné domácnosti. Další údaj ke kterému ve výzkumu docházím je alarmující rozdíl v platových příjmech mužů a žen, který dokládám grafem 12.2 a 13.2. Zde je jasně vidět, že ženy mají v drtivé většině nižší platy, než muži. Otázka týkající se počtu mužů a žen na mateřské rodičovské dovolené je také vyhodnocena nepříznivě. Pouze jedno procento mužů odpovědělo kladně na otázku zda byli někdy v životě na mateřské rodičovské dovolené na rozdíl od žen jejichž počet byl 48%. I tento fakt poukazuje na znevýhodněné postavení žen na trhu práce. Nepříznivou pracovní situaci na Jesenicku pro ženy potvrzuje také 70% respondentů, kteří si myslí, že muži mají větší šance na získání práce v tomto regionu, než ženy. Tyto výsledky jsou důkazem toho, že ženy mají na jesenickém trhu práce menší platové ohodnocení než muži a dostávají se proto do nepříznivé situace. Velmi bych si přála, aby se tyto údaje v budoucnu změnily a výsledky poukázaly alespoň na vyrovnané platové ohodnocení žen a mužů.

POUŽITÁ LITERATURA

ADAMUSOVÁ, M. *Rovné příležitosti žen a mužů ve městech a obcích jak začít?*, 1. vyd. Fórum 50%, o.s., 2009. 70 s. ISBN 978-80-904447-0-6

DUDOVÁ, R. *Nové šance a rizika: Flexibilita práce, marginalizace a soukromý život u vybraných povolání a sociálních skupin*, 1. vyd. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, v.v.i., 2008. 306 s. ISBN 978-80-7330-138-5

HAŠKOVÁ, H. *Mnohohlasem Vyjednávání ženských prostorů po roce 1989*, 2. vyd. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2006. 331. s ISBN 80-7330-101-6

HOLUB, D. *Jeseníky turistický průvodce*, 1.vyd. Kartografie Praha, a.s., 2004. 105 s. ISBN 80-7011-802-4

KARSTEN, H. *Ženy – muži, Genderové role, jejich původ a vývoj*, 1. vyd. Praha: Portál, 2006. 184 s. ISBN 80-7367-145-X

KAVALCOVÁ, V. *Jeseníky, chráněná území ČR OLOMOUCKO*, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, 1. vyd. Praha, 2003, 454.s, ISBN 80-86064-46-8

KOVAŘÍK, J. Ohrožená rodina. In. *Psychologie dnes č.2/1999*. Ročník 5. Praha. Portál s.r.o.: 1999. ISSN 3330-3815

OAKLEYOVÁ, A. *Pohlaví gender a společnost*, 1. vyd. Praha: Portál, 2000. 176 s. ISBN 80-7178-403-6

RENZETTI, M. *Ženy, muži a společnost*, Nakladatelství Karolinum, 1. vyd. Praha, 2003. 644 s. ISBN 80-246-0525-2

VODÁK, J. Domácnost? Práce jen pro ženu. In. *Rodina a škola č.3/2009*. Ročník LVI. Praha. Portál s.r.o.: 2009. ISSN 0035-7766

VODÁKOVÁ, A. *Rod ženský Kdo jsme, odkud jsme přišly, kam jdeme?*
Sociologické nakladatelství, 1. vyd. Praha 2003. 333 s. ISBN 80-86429-18-0

Zpráva o situaci na trhu práce v okrese Jeseník za rok 2007

Úřad práce v Jeseníku

K.Čapka 1147

790 01 Jeseník

Zpráva o situaci na trhu práce v okrese Jeseník za rok 2008

Úřad práce v Jeseníku

K.Čapka 1147

790 01 Jeseník

Zpráva o situaci na trhu práce v okrese Jeseník za rok 2009

Úřad práce v Jeseníku

K.Čapka 1147

790 01 Jeseník

www.msmt.cz

www.osn.cz

SEZNAM PŘÍLOH

Dotazník

Mapa regionu Jeseník

Mapa regionu Jeseník

(ÚP Jeseník)

(ÚP Jeseník)

DOTAZNÍK

Vážení respondenti,

jmenuji se Lenka Lukešová a jsem studentkou třetího ročníku Pedagogické fakulty Palackého v Olomouci, oboru pedagogika - sociální práce a chtěla bych Vás požádat o vyplnění dotazníku. Jeho účelem je zjistit jaké mají na Jesenicku možnosti získat zaměstnání muži a ženy a jak jsou za svou práci finančně ohodnoceni. V tomto dotazníku jsou sledovány i jiné faktory ovlivňující pracovní příležitosti.

Tento dotazník je anonymní a Vámi poskytnuté informace budou sloužit k vyhodnocení studijní hypotézy.

Děkuji Vám za Vaši ochotu a trpělivost při vyplňování tohoto dotazníku.

Lenka Lukešová

Hodící se zakroužkujte žena muž

1. Kolik je Vám let?

- 1) do 25 let
- 2) 25 - 35
- 3) 35 - 50
- 4) 50 - 60
- 5) 60 a více

2. Jaké máte vzdělání ?

- a) ZŠ
- b) SOU
- c) SOŠ
- d) VOŠ
- e) Bc.
- f) Mgr., Ing.
- g) Dr.

3. Váš zdravotní stav je :

- a) výborný
- b) mám menší zdravotní potíže, které mne neovlivňují v mé pracovní činnosti
- c) mám zdravotní potíže, které mi způsobují potíže v zaměstnání
- d) jsem v invalidním důchodu – stupni: _____

4. V současné době:

- a) jsem zaměstnaná/ý na plný úvazek
- b) jsem zaměstnaná/ý na částečný úvazek
- c) jsem na mateřské rodičovské dovolené
- d) pobírám invalidní důchod, nepracuji
- e) jsem nezaměstnaná/ý
- f) jsem v invalidním důchodu, pracuji na úvazek

5. Uvažoval/a jste někdy o tom, jak spojit osobní život, rodinný život a kariéru?

- a) ano, často o tom přemýšlím
- b) ano, ale není to pro mě aktuální
- c) zřídka
- d) vůbec o tom neuvažuji

6. Cítil/a jste se někdy diskriminován/a kvůli věku?

- a) ano
- b) často
- c) občas
- d) ne, nikdy jsem se ničím podobným nesetkal/a

7. Domníváte se, že máte na Jesenicku stejné pracovní příležitosti, jako Váš/ Vaše partner/ka ?

- a) přibližně ano
- b) ano
- c) spíše ne
- d) ne

8. Setkal/a jste se na pracovním pohovoru s otázkou, týkající se Vašeho rodinného stavu a počtu dětí?

- a) ano
- b) ne

9. Byl/a jste ve svém životě někdy na mateřské rodičovské dovolené?

- a) ano
- b) ne

10. V současné době je můj finanční příjem : (pokud jste odpověděl/a odpovědi A pokračujte otázkou č. 13)

- a) stejný jako má můj/moje partner/ka
- b) vyšší než má můj /moje partner/ka
- c) nižší než má můj/moje partner/ka

11. Má mzda je vyšší v průměru o:

- a) 2 000 Kč - 4 000 Kč
- b) 5 000 Kč - 10 000 Kč
- c) v případě, že je rozdíl vyšší jak 10 000 Kč uveďte prosím o kolik :

12. Má mzda je nižší v průměru o:

- a) 2 000 Kč - 4 000 Kč
- b) 5 000 Kč - 10 000 Kč
- c) v případě, že je rozdíl nižší jak 10 000 Kč uveďte prosím o kolik :

13. Setkal/a jste se někdy osobně se sexuálním obtěžováním ze strany kolegy/kolegyně, popřípadě jiným pracovníkem v instituci, kde pracujete?

- a) ne nikdy jsem se s ničím podobným nesetkal/a
- b) občas ano, ale nevadilo mi to
- c) ano, často se s tím setkávám a je mi to nepříjemné
- d) ano, je mi to nepříjemné, ale nemám odvahu to jakkoliv řešit
- e) ano, ale po vyřešení této situace na příslušných místech se již nic podobného

nestalo

14. Domníváte se, že muži i ženy mají rovné šance a možnosti získat na Jesenicku práci?

- a) ano, domnívám se, že obě možnosti jsou pro obě pohlaví vyrovnané, stejně jako jejich platové ohodnocení
- b) ne, myslím, že muži mají větší šance
- c) ne, myslím, že ženy mají větší šance
- d) šance jsou přibližně vyrovnané, ale muži jsou finančně více ohodnoceni
- e) šance jsou přibližně vyrovnané, ale ženy jsou finančně více ohodnoceny

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Lenka Lukešová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	PhDr. Helena Skarupská. PhD
Rok obhajoby:	2011

Název práce:	Problematika genderu na Jesenicku v pracovních příležitostech mužů a žen a jejich platového ohodnocení
Název v angličtině:	Gender problems in Jeseniky region to work possibilities for men and women and their salary valuation
Anotace práce:	Tato práce je zaměřena na problematiku generových stereotypů a také rovných pracovních příležitostí mužů a žen v České republice. Konkrétně se jedná o situaci na Jesenicku. Další oblastí je mateřská rodičovská dovolená a sociálně - ekonomická situace v rodině.
Klíčová slova:	gender, příležitost, rovnost, práce, plat, ohodnocení, pohlaví, žena, muž
Anotace v angličtině:	This work focuses on the issues of the gender stereotypes and equal opportunities for men and women in the Czech Republic. Specifically, the situation in Jesenicko. Another area of parental leave the parent and the socio - economic situation in the family.
Klíčová slova v angličtině:	gender, opportunity, equality, jobs, wages, salaries, sex, woman, man
Přílohy vázané v práci:	Dotazník Mapa regionu Jeseník
Rozsah práce:	61 stran
Jazyk práce:	český

